

Araştırma Makalesi (Research Article)

Muhasebe Mesleğinde Dijital Dönüşümün SWOT Analizi: Muhasebe Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma

Kezban ŞİMŞEK¹

Öz

Dijital teknolojiler, iş dünyasının tüm alanlarını olduğu gibi muhasebe mesleğini de derinden etkilemiş, meslekte dijital dönüşümü bir gereklilik haline getirmiştir. Dijital teknolojilerin muhasebe süreçlerinde ve muhasebe mesleğinde yarattığı dönüşüm, önemli faydalar ve fırsatlar sunmakla birlikte çeşitli risk ve tehditleri de beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönlerinin, yarattığı tehditlerin ve sunduğu fırsatların muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından incelenmesi ve bu algıların katılımcıların demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç kapsamında veriler, anket yöntemiyle 267 muhasebe meslek mensubundan toplanmıştır. Gerçekleştirilen analizler sonucunda, dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü yönleri; finansal verilerin daha derinlenmesine analizi, güncel düzenlemelere uyumun kolaylaşması ve daha anlaşılabilir raporlar oluşturulabilmesi, zayıf yönleri; erişimde yaşanabilecek sorunlar, teknolojik yatırım ve personel eğitim maliyetlerinin yüksekliği olarak tespit edilmiştir. Zaman ve mekân unsurundan bağımsızlık, kâğıt, baskı ve depolama maliyetlerinin azalması, hataların azalması ve sürekli muhasebe uygulamalarının sağlanabilmesi, dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yaratabileceği fırsatlar; güvenlik riskleri ve veri gizliliği, uyum ve adaptasyon sorunları, dijital teknolojilerin karmaşık ve yönetilmesinin zor olması dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yaratabileceği tehditler olarak ortaya çıkmıştır. Araştırma, Türkiye’de dijital teknolojilerin güçlü ve zayıf yönlerini, sunduğu fırsatları ve yaratabileceği tehditleri SWOT analizi çerçevesinde, muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından incelemekte ve bu yönüyle literatüre katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler: Muhasebe, Muhasebe Mesleği, Muhasebe Meslek Mensupları, Dijitalleşme, SWOT Analizi

JEL Kodları: M40, M41, M49.

SWOT Analysis of Digital Transformation in Accounting Profession: A Study On Accounting Professionals

Abstract

Digital technologies have profoundly impacted the accounting profession, just as they have all areas of the business world, making digital transformation a necessity. The transformation brought about by digital technologies in accounting processes and the accounting profession offers significant benefits and opportunities, while also bringing various risks and threats. This study aimed to examine the strengths and weaknesses of digital technologies for the accounting profession, the threats they pose, and the opportunities they offer, as perceived by professional accountants, and to determine whether these perceptions differ by participants' demographic characteristics. For this purpose, data were collected from 267 professional accountants via a survey. The analyses revealed that the strengths of digital technologies for the accounting profession include more in-depth analysis of financial data, easier compliance with current regulations, and the ability to produce more understandable reports. The weaknesses identified include accessibility issues, high technological investment, and personnel training costs. Independence from time and space, reduced paper, printing, and storage costs, reduced errors, and the ability to ensure consistent accounting practices are among the opportunities that digital transformation can create for the accounting profession. Security risks, data privacy, compliance, adaptation issues, and the complexity and difficulty of managing digital technologies are among the threats that digital transformation can pose to the accounting profession. The research examines the strengths and weaknesses of digital technologies in Turkey, the opportunities they offer and the threats they may pose, within the framework of a SWOT analysis, from the perspectives of accounting professionals, and aims to contribute to the literature in this respect.

Keywords: Accounting, Accounting Profession, Accounting Professionals, Digitalization, SWOT Analysis

JEL Codes: M40, M41, M49.

¹ **Sorumlu Yazar (Corresponding Author):** Kezban ŞİMŞEK, Dr. Öğr. Üyesi, Kastamonu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü Öğretim Üyesi, Kastamonu/Türkiye, E-posta: kdemir@kastamonu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-2365-6163.

APA 6 Stili Kaynak Gösterimi: (To Cite This Article)

Şimşek, K. (2026). Muhasebe mesleğinde dijital dönüşümün SWOT analizi: Muhasebe meslek mensupları üzerine bir araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 19, 75-103. doi: <https://doi.org/10.29067/muvu.1698542>

EXTENDED SUMMARY

Introduction

The rapid growth of digital transformation, which affects society from businesses to individuals, has deeply transformed many professions. Rapid technological developments have changed the way of doing business, and accordingly, accounting, the language of the business world, has faced significant changes. Digital technologies have deeply affected accounting information systems and are now being used intensively in the accounting profession.

Accounting is an information system that records and classifies financial transactions related to enterprises within the framework of its own rules, summarizes and reports these recorded and classified transactions to users of information about the enterprise, and interprets the items in these reports and the relationships between these items in order to reveal the current status of the enterprise and to predict its future status. As an information system, it is very important to produce quality, error-free and timely information that will make decision-making processes effective for financial information users. The use of digital technologies in the collection, processing and analysis of large amounts of data has improved the quality, efficiency and timeliness of reporting. Digital technologies have provided applications that help minimize errors across all accounting processes, produce reliable information, and ensure transparency.

While digital technologies have strengths for the accounting profession and offer many opportunities, they also have weaknesses for accounting, such as weak data governance systems and high investment costs, and pose many threats, such as cyber-attacks and breaches of confidentiality. Today's business requirements emphasize the importance of digitizing accounting and creating new business models that add value to the services provided. The use of new technologies in accounting is an inevitable necessity for building organizational success. However, to carry out accounting processes optimally requires focusing on the opportunities and gains that digitalization offers the accounting profession, as well as being aware of the threats and problems it will create. Because the changes created by digital technologies in accounting processes and the accounting profession have both negative aspects and threats, as well as highly effective, beneficial aspects and opportunities.

This study aims to examine the strengths, weaknesses, threats, and opportunities (SWOT) of digital technologies for the accounting profession, as perceived by accounting professionals. It was also examined whether professionals' perceptions differed by their demographic characteristics. The data needed for this purpose were collected from 267 accounting professionals via a survey. As a result of the research, the strengths of digital transformation for the accounting profession were determined as a more in-depth analysis of financial data, easier compliance with current regulations and the ability to create more understandable reports, while the weaknesses were determined as problems that may be experienced in access, high technological investment and personnel training costs. The opportunities that digital transformation may create for the accounting profession are as follows: independence from time and space, reduction of paper, printing and storage costs, reduction of errors and continuous accounting practices, and the threats are as follows: loss of influence of professionals in the older age group, security risks and decreased need for human resources.

Literature on Research

Allahverdi (2017) used the SWOT analysis method to reveal the strengths, weaknesses, opportunities, and threats posed by cloud accounting systems. Akcan (2022) conducted a SWOT analysis of the electronic declaration system and identified its strengths, weaknesses, opportunities, and threats. Chulanov, Khymchenko, Mykhailov, and Piven (2022) investigated the impact of digital technologies on accounting in the context of Industry 4.0. In the study that conducted a SWOT analysis of accounting digitalization, the benefits and drawbacks of information technology were revealed. In a study that revealed the strengths and weaknesses of digitalization, Şahin Koçak and Ekinler (2022) conducted a SWOT analysis of digitalization in the context of the accounting profession. Anton (2023) discussed the impact of digitalization on professional accountants, the

challenges they face, and the advantages and disadvantages of digitalization in accounting and client communication. Doğan and Doğan (2023) identified reliability as the most important factor affecting the adaptation to the cloud accounting system. Grosu, Cosmulese, Socoliuc, Ciubotariu, and Mihaila (2023) investigated professional accountants' perceptions of their readiness for further education in the context of digitalization. The study used a survey method to investigate the perceptions of accounting academics and practitioners in Egypt regarding the implementation of Blockchain Accounting (BCA). Obaid (2023) used a survey method in his study, which revealed a positive trend towards digital transformation. Türker (2023) examined the advantages and disadvantages of accounting packages and cloud-based programs and concluded that the most important criterion is reliability. Karcioğlu and Öztürk (2024) aimed to determine whether the demographic characteristics of professional members operating in the center of Kars province differ in their perspectives on digital systems. Yarmoliuk, Abramov, Mulyk, Smirnova, and Ponomarova (2024) critically examined the contribution of digital technologies to accounting and reporting, advantages, limitations and possible risks.

Studies on the strengths and weaknesses, opportunities and threats of digitalization and information technologies in the accounting profession are similar to our study in this respect. However, no study has been found to reveal the strengths and weaknesses, opportunities, and threats of digital transformation in the accounting profession in Turkey, as perceived by accounting professionals. Our study differs from other studies in this respect and is important due to its contribution to the literature.

Method of The Research

In this study, the survey method was used to determine the strengths and weaknesses of digital technologies in terms of the accounting profession, the threats they create, and the opportunities they offer, as perceived by members of the accounting profession. The questionnaire, the study's data collection tool, was developed by the researcher by reviewing the relevant literature. The questionnaire consists of 2 parts. The first part of the questionnaire aims to determine the demographic characteristics of the accounting professionals participating in the study, and it includes 6 questions. In the second part of the questionnaire, there are 24 Likert-type questions that aim to identify the strengths and weaknesses, as well as the threats and opportunities, offered by digital technologies for the accounting profession.

Findings of The Research

More in-depth analysis of financial data, easier compliance with current regulations and the ability to create more understandable reports have been identified as strengths of digital transformation for the accounting profession. Problems with access, high levels of technological investment, and personnel training costs are identified as weaknesses in digital transformation for the accounting profession. Independence from time and space, reduction in paper, printing, and storage costs, reduction in errors, and continuous accounting practices have emerged as opportunities that digital transformation can create for the accounting profession. Security risks, data privacy, compliance, and adaptation issues, as well as the complexity and difficulty of managing digital technologies, are threats that digital transformation may pose to the accounting profession.

Conclusion

The research results reveal a more positive perception of the strengths and opportunities created by digitalization for the accounting profession. In this sense, initiatives to support digitalization processes in the accounting profession are considered important, and institutions should be encouraged to adopt digital technologies through both financial and non-financial incentives. In addition, the weaknesses and threats of digitalization for the accounting profession were also highly agreed upon. Given the digital technologies' new skill requirements for accounting professionals, accounting education processes should be reconsidered, and curricula should be updated accordingly. In addition, older professionals should be supported in acquiring skills related to digital requirements through lifelong learning.

1. GİRİŞ

Dijital dönüşümün işletmelerden bireylere tüm toplumu etkisi altına alan hızlı büyümesi, birçok meslek dalını derinden etkilemiş ve dönüştürmüştür. Hızlı teknolojik gelişmeler, iş yapma biçimini değiştirmiş, buna bağlı olarak iş dünyasının dili olan muhasebeyi de önemli değişikliklerle karşı karşıya bırakmıştır (İbrahim, 2023: 173). Dijital teknolojiler muhasebe bilgi sistemlerini derinden etkilemiş ve muhasebe mesleğinde dijital teknolojiler yoğun bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. (Akdoğan ve Akdoğan, 2018: 1).

Muhasebe, işletmelerle ilgili mali nitelikteki işlemleri kendi kuralları çerçevesinde kaydeden, sınıflandıran, bu işlemleri işletme ile ilgili bilgi kullanıcılarına özetleyerek raporlayan ve bu raporlardaki kalemleri, bu kalemler arasındaki ilişkileri, işletmenin mevcut durumunu ortaya koymak ve gelecekteki durumunu öngörmek amacıyla yorumlayan bir bilgi sistemidir. Bir bilgi sistemi olarak finansal bilgi kullanıcıları için karar alma süreçlerini etkili hale getirecek kaliteli, hatasız ve zamanında bilgi üretimi oldukça önemlidir. Dijital teknolojilerin çok büyük sayıdaki verinin toplanması, işlenmesi ve analizinde kullanılması, raporlamanın kalitesini, etkinliğini ve zamanlılığını geliştirmiştir. Dijital teknolojiler, muhasebe fonksiyonlarının tüm süreçlerinde hatayı minimize ederek güvenilir bilgi üretilmesine ve şeffaflığın sağlanmasına yardımcı olacak uygulamalar sunmuştur (Abhishek ve diğerleri, 2024: 1).

Türkiye’de muhasebe mesleğinde dijital teknolojilerin kullanımını gerektiren düzenlemeler, bu alandaki dijital dönüşümü hızlandırmıştır. Türkiye’de Gelir İdaresi Başkanlığı (GİB) tarafından yürürlüğe konan e-belge, e-defter, e-fatura, e-arşiv, e-beyanname, e-tebligat ve e-irsaliye gibi uygulamalar, muhasebe mesleğini doğrudan etkilemiştir. Bu dijital sistemler, muhasebe meslek mensuplarının belge düzeni ve veri işleme süreçlerini dijital ortama taşımıştır (Şenel ve diğerleri, 2025: 37). Türkiye’de dijital dönüşüm, muhasebe mesleğinin hem araçlarını hem de rollerini değiştirmiştir. Muhasebeciler artık yalnızca belge düzenleyen, kayıt tutan kişiler olmanın ötesine geçerek (Bora Kılıçarslan, 2024: 694) veri analizini başarıyla yapabilen, liderlik özellikleri gelişmiş, verileri okuyabilen ve bu konuda şirketlere danışmanlık yapabilen mali mühendislik rollerine geçiş yapmıştır (Akdoğan ve Akdoğan, 2018: 1; Tekbaş, 2019: 184). Bu rollerin yanı sıra mevzuatla desteklenen bu dijitalleşme süreci, meslek mensupları için sürekli öğrenmeyi ve teknolojiye adaptasyonu da zorunlu kılmıştır (Akdoğan ve Akdoğan, 2018: 13).

Yapılan çalışmalar (Tekbaş, 2019: 73; Izzo, Fasan, ve Tiscini, 2021:1007-1009; Anton, 2023: 105; Yarmoliuk, Abramov, Mulyk, Smirnova ve Ponomarova, 2023: 323; Abhishek ve diğerleri, 2024: 1), muhasebe mesleği açısından dijital teknolojilerin; gerçek zamanlı muhasebe verisinin ve bilgilerinin sağlanmasında, manuel yürütülen rutin muhasebe faaliyetlerinin otomasyonunda, muhasebe bilgilerinin görselleştirilmesinde, büyük veri analizinin artırılmasında, karmaşık muhasebe işlemlerinin kolaylaşmasında ve hataların ortadan kaldırılmasının yanı sıra zaman ve mekan unsurundan bağımsız olarak muhasebede verimliliğin artırılmasında önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Fang, Yu ve Xu (2023: 77) dijital dönüşümü yoğun olarak gerçekleştiren firmaların muhasebe sistemlerinin daha yüksek kaliteye sahip olduğunu ifade etmektedirler. Ayrıca dijital teknolojiler muhasebe bilgilerini detaylandırmak ve iletmek için yeni fırsatlar sunmaktadır. Dijital teknolojiler, finansal verilerin elde edilmesi, yönetilmesi ve analiz edilmesinde son derece şeffaf bir yol sunmakta, katma değeri yüksek başka faaliyetler için zaman kazandırmakta ve böylece şirketlerde karar verme süreçlerinin optimize edilmesini sağlamaktadır. Bununla birlikte, üretilen muhasebe bilgilerinin maliyetlerini azaltırken, çok büyük miktarlardaki verinin depolanmasına, analiz edilmesine, işlenmesine izin vermekte ve bu bilgileri sürekli olarak kullanılabilir kılmaktadır (Izzo, Fasan ve Tiscini, 2021:1007-1009).

Diğer taraftan bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan bu gelişmeler, muhasebe mesleğinde yeni yeteneklere sahip olmayı ve yaşanan değişime ayak uydurmayı kaçınılmaz bir gereklilik haline getirmektedir (Akdoğan ve Akdoğan, 2018: 1). Dijitalleşme süreçlerinin meslek mensupları üzerinde analog işlemlerden farklı bilgilere ve daha fazla uzmanlık becerisine sahip olmaları için baskı oluşturmaları mümkündür (Bygren, 2016:i). Anton (2023) çalışmasında, profesyonel muhasebecilerin

maruz kaldığı zorluklarla ilgili olarak, genç profesyonellerin ileri yaşlardaki profesyonellere göre muhasebenin dijitalleşmesinin gerekliliklerine daha kolay uyum sağladıkları, yeni veri işleme sistemlerini uygulamaya istekli oldukları, bulut bilişim kullanımına güvendikleri ve muhasebeci sayısının azaltılması tehdidinden daha az etkilendikleri sonucuna varmıştır. Bu anlamda meslek mensuplarının güncel teknolojilerin muhasebe mesleğinde gerekli kıldığı yeni yeteneklere, mesleğin dijital dönüşümü ile sağlanabilecek fırsatlara odaklanmaları, mesleki eğitimlerini ve yeteneklerini dijital gerekliliklere uygun olarak geliştirmeleri önem arz etmektedir (Tekbaş, 2019: 213).

Dijital teknolojiler, muhasebe mesleği için güçlü yönler sahip olmasının ve birçok fırsat sunmasının yanı sıra muhasebe açısından yetersiz veri yönetim sistemleri, yatırım maliyetleri gibi zayıf yönler sahiptir. Ayrıca siber saldırılar, gizliliğin ihlali gibi birçok tehdidi de beraberinde getirmektedir (Yarmoliuk, Abramov, Mulyk, Smirnova ve Ponomarova, 2023: 323). Günümüz iş dünyasının gereklilikleri muhasebenin dijitalleştirilmesi ve sunulan hizmetlere değer katan yeni iş modellerinin oluşturulması sürecinin önemini vurgulamaktadır. Kurumsal başarının oluşturulmasında muhasebe alanındaki yeni teknolojilerin kullanımı kaçınılmaz bir gerekliliktir (Jackson, Michelson ve Munir, 2023:150). Ancak muhasebe süreçlerini optimum şekilde yürütebilmek, muhasebe mesleği açısından dijitalleşme süreçleri ile sağlanacak fırsatlar ve kazanımlara odaklanılmasının yanı sıra dijitalleşme süreçlerinin yaratacağı tehditlerin ve sorunların farkında olunmasını da gerektirmektedir. Dijital teknolojilerin muhasebe süreçlerinde ve muhasebe mesleğinde yarattığı değişim, muhasebe mesleği açısından oldukça etkili ve faydalı yanlara, fırsatlara sahip olmasının yanı sıra birtakım olumsuz yanlara ve tehditlere de sahiptir.

SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) analizi, işletmelerin stratejik planlama süreçlerinde güçlü ve zayıf yönleri ile çevresel fırsat ve tehditleri sistematik bir şekilde analiz etmelerini sağlayan önemli bir stratejik yönetim aracıdır (Put, Lie ve Wilderom, 2023: 1-2). Bu analiz yöntemi, dijital dönüşüm süreçlerinin muhasebe mesleği üzerindeki etkilerini yapısal olarak değerlendirme imkânı sunmaktadır. Bu bağlamda muhasebe meslek mensupları, sadece dijitalleşmenin sunduğu avantaj ve fırsatları değerlendirmekle kalmamakta, aynı zamanda dijitalleşme ile karşı karşıya oldukları tehditleri ve zayıflıkları da stratejik bir bakış açısıyla analiz edebilmektedir.

Bu çalışmada dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönleri, yarattığı tehditler ve sunduğu fırsatlar muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından ortaya konmuş, algılarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Bu çalışmanın özgün katkısı, Türkiye genelinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının dijital dönüşümüne ilişkin algılarını SWOT analizi çerçevesinde inceleyen az sayıdaki ampirik çalışmalardan biri olmasıdır. Literatürde benzer konular farklı metodolojiler ve sınırlı evrenler üzerinde ele alınmış olmakla birlikte, çalışma geniş evreni ve uygulamalı analizi ile farklılaşmaktadır. Dijitalleşmenin muhasebe mesleği üzerindeki etkileri meslek mensuplarının algıları doğrultusunda analiz edilerek, literatürde sıklıkla vurgulanan (Izzo, Fasan ve Tiscini, 2021; Anton, 2023) dijital dönüşümün mesleki uygulamalara ve iş yapış biçimlerine olan etkileri Türkiye bağlamında SWOT analizi çerçevesi kullanılarak detaylandırmaktadır. Böylece, elde edilen bulguların ulusal düzeyde politika yapıcılar ve uluslararası karşılaştırmalı çalışmalar için önemli bir referans kaynağı oluşturması beklenmektedir. Çalışmada öncelikle konu ile ilgili literatüre yer verilmiş, daha sonra ise araştırma metodolojisi ve bulgulara ile devam edilmiştir. Çalışma araştırma sonuçlarının tartışıldığı, öneri ve tavsiyelerde bulunulduğu sonuç bölümü ile tamamlanmıştır.

2. LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Bu başlık altında, dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısında zayıf ve güçlü yönleri, yarattığı tehditler ve sunduğu fırsatlar ile ilgili yapılmış çalışmalar kronolojik bir sıra ile sunulmuştur.

Allahverdi (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışma, bulut muhasebe sistemlerinin güçlü ve zayıf yönlerini, sunduğu fırsatları ve oluşturduğu tehditleri SWOT analizi yöntemi ile ortaya koymuştur.

Araştırma sonucunda, düşük maliyet, erişim ve kullanım kolaylığı, yüksek güvenlik standartları, veri aktarımı ve depolama, yedekleme kolaylığı güçlü yönler; çevrimiçi çalışma ihtiyacı, uygulamalardaki kısıtlamalar, veri gizliliği ve güvenliği ve performans ise zayıf yönler olarak tespit edilmiştir. Verilere gerçek zamanlı erişim, entegrasyonlar, mobil uygulamalarda kullanım, eylem esnekliği sunduğu fırsatlar; sistemin çevrimdışı kalması, güvenlik ihlali, sözleşme kaynaklı sorunlar ve yasal engeller tehditler olarak saptanmıştır.

Akcan (2022) elektronik beyanname sisteminin SWOT, AHP (Analitik Hiyerarşi Prosesi) ve MARCOS (Uzlaşma Çözümüne Göre Alternatiflerin Ölçülmesi ve Sıralanması Yöntemi) ile analizler gerçekleştirdiği çalışmada, sistemi bir bütün olarak ele alıp daha ileriye götürülebilmesi, daha verimli hale getirebilmesi ve kullanıcılar açısından daha efektif olabilmesi açısından en iyi stratejiyi seçmeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda, ilk olarak Elektronik Beyanname Sistemi SWOT analizi ile analiz edilerek güçlü ve zayıf yanları ile fırsat ve tehditleri tespit edilmiştir.

Chulanov, Khymchenko, Mykhailov ve Piven (2022) tarafından yapılan araştırmanın amacı, Endüstri 4.0 bağlamında dijital teknolojilerin muhasebe üzerindeki etkisini araştırmaktır. Muhasebe dijitalleşmesinin SWOT analizinin yapıldığı çalışmada, yapay zekanın büyük fırsatlara sahip olduğu, en önemli faydasının büyük miktarda veriyi mümkün olan en kısa sürede işleyebilmesi olduğu tartışılmıştır. Zaman ve mekândan bağımsız olarak bulut bilgilerine anında erişim, mali, işgücü ve sermaye kaynaklarından tasarruf bulut teknolojisinin faydaları olarak belirlenmiştir. Dezavantajları arasında ise internete sürekli bağlantı ihtiyacı ve virüslere karşı savunmasızlık ifade edilmiştir.

Şahin Koçak ve Ekinler (2022) yaptıkları çalışmada, dijitalleşmenin muhasebe mesleği açısından SWOT analizini gerçekleştirmişlerdir. SWOT analizi bakımından benzerlik göstermekle birlikte, konunun kavramsal olarak ele alınması bakımından bu çalışmayla farklılaşmaktadır. Çalışmada, gerçekleştirilen işlemlerin kısalması ile çıkar gruplarına bilgi verme süresinin kısalması, daha fazla potansiyel yatırımcıya ulaşma imkânı sunması, verilere ulaşım, gerçeğe ve ihtiyaca uygun finansal tablo oluşturma, dijitalleşmenin güçlü yönleri olarak; dijital süreçlere adaptasyon, kalifiye personel sıkıntısı, erişimde aksaklıklar, eğitim ve yatırım maliyetleri ise zayıf yönleri olarak ifade edilmiştir.

Anton (2023) dijitalleşmenin profesyonel muhasebeciler üzerindeki etkisini, maruz kaldıkları zorlukları, muhasebenin ve müşterilerle iletişimin dijitalleştirilmesinin avantajlarını/dezavantajlarını tespit etmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemini kullanmıştır. Araştırma ile profesyonel muhasebecilerin maruz kaldığı zorluklarla ilgili olarak, genç profesyonellerin muhasebe dijitalleşmesinin gerekliliklerine daha kolay uyum sağladığı; yeni veri işleme sistemlerini uygulamaya istekli oldukları, bulut bilişim kullanımına güvendikleri ve muhasebeci sayısının azaltılması tehdidinden daha az etkilendikleri, yapay zekanın muhasebe sürecinin düzenlenmesinde bir iyileşmeye yol açtığı, hata oranını azalttığı ve raporlama kalitesini arttırmaya katkıda bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Doğan ve Doğan (2023) tarafından yapılan çalışmada bulut muhasebe sistemine adaptasyonda etkili olan faktörlerin belirlenmesi amacıyla çok kriterli karar verme yöntemleri uygulanmıştır. Çalışmada, literatür araştırması ve üç uzmanla yapılan görüşmeler sonucunda 11 adet kriter belirlenerek hazırlanan anket formu bulut muhasebe sistemini kullanan 16 muhasebe meslek mensubu tarafından yanıtlanmıştır. Araştırma sonucunda, muhasebe meslek mensuplarına göre en önemli kriterin güvenilirlik olduğu ortaya konmuştur.

Güngör Karyağdı (2023) tarafından yapılan çalışmada, robotik süreç otomasyonu (RSO) teknolojisinin muhasebe ve denetim açısından ortaya çıkardığı güçlükleri, zayıflıkları, fırsatları ve tehditleri SWOT analizi tekniği ile tespit etmek amaçlanmıştır. Kavramsal araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada, verimliliği artırma, hata oranlarında önemli düzeyde düşüş, denetim kalitesinde artış, denetim uyumluluğunda artış, veri girişinde hatanın sıfırlanması RSO'nun güçlü yönleri; işe bağlılıkta azalma, yatırım kararlarında belirsizlik, çalışan ve işveren arasında çatışma ortamı oluşturma, maliyet artışı ise zayıf yönleri olarak ifade edilmiştir. İş gücüne bağlı hataların azalması, işlem sürelerinin kısalması, esneklik ve entegrasyonlar RSO'nun sunduğu fırsatlar; finansal

kayıplar, kötü yönetim, güvenlik ihlalleri ve yasal engeller ise yaratabileceği tehditler olarak tespit edilmiştir.

Grosu, Cosmulese, Socoliuc, Ciubotariu ve Mihaila'nın (2023) profesyonel muhasebecilerin dijitalleşme bağlamında daha fazla eğitim için hazır olma algılarını araştırdıkları çalışmada anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçları, dijitalleşme bağlamında daha fazla eğitime hazır olmanın ve muhasebe mesleğine bağlılığın birkaç faktörden etkilendiğini ortaya koymaktadır. Bunlardan ilki, katılımcıların dijital araçları kullanma kolaylığı, elde edilen performans düzeyi, beklenen çaba, kurum kültürü ve düzenleyici politikalar gibi durumsal faktörlere ilişkin algılarıdır. İkincisi ise dijitalleşmenin hızlanmasıyla ilgili artan endişeler, insanların yerini yapay zekanın almasından kaynaklanan potansiyel iş kayıplarıyla ilgili algılanan tehditler, kontrol kaybı nedeniyle verilerin kazara açığa çıkması ve bu nedenle ölçüm ve raporlamada hatalara neden olmasıdır.

Ibrahim (2023) tarafından yapılan çalışmada, Blockchain teknolojisine (BCT) ışık tutmak, uluslararası bir perspektiften muhasebe için fırsatlarını, zorluklarını ve sonuçlarını analiz etmek ve Mısır bağlamında BCT'nin muhasebede uygulanması için keşifsel bir çalışma yürütmek amaçlanmıştır. Çalışmada, Mısır'daki muhasebe akademisyenleri ve uygulayıcılarının Blockchain Muhasebesinin (BCA) uygulanmasına ilişkin algılarını araştırmak için anket yöntemi kullanılmıştır. Sonuçlar, BCT'nin muhasebe mesleği için birçok fırsat sunduğunu, ancak aynı zamanda bazı maliyet ve zorlukları da beraberinde getirdiğini göstermektedir.

Obaid (2023) çalışmasında, Hartum Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem gören şirketlerin muhasebe sistemlerinde dijital dönüşüm süreciyle ilgili zorlukları, üst yönetim, finans yönetimi ve teknoloji yönetiminin bakış açılarına odaklanarak değerlendirmeyi amaçlamıştır. Veriler, çalışma evrenindeki 315 kişiden anket yöntemiyle toplanmıştır. Sonuçlar, dijital dönüşüme yönelik olumlu bir eğilim olduğunu ortaya koymaktadır. Ancak ulusal düzeyde yetersiz teknolojik altyapı, dijital dönüşüm için net bir ulusal stratejik planın olmaması ve muhasebe sistemlerinde dijital dönüşüme ayrılan mali kaynakların sınırlı olması gibi çeşitli zorluklar çalışmanın diğer sonuçlarıdır.

Türker (2023) çalışmasında muhasebe paketlerinin ve bulut programlarının avantaj ve dezavantajlarını tespit ederek, belirlenen kriterlere göre ağırlıklarının hesaplanmasını amaçlamıştır. AHP yönteminin kullanıldığı çalışmada, en önemli kriterin güvenilirlik olduğu tespit edilmiştir.

Bora Kılıçarslan (2024), Bursa ilinde faaliyet gösteren 336 muhasebe meslek mensubuna uyguladığı anket ile muhasebe meslek mensuplarının muhasebe mesleğinin dijitalleşmesine yönelik fırsat ve risk algılarını araştırmış, bu algıların katılımcıların demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmiştir. Çalışma sonucunda, meslek mensuplarının fırsat algılarının yüksek, risk algılarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların fırsat algılarının mesleki unvana göre, risk algılarının ise yaş, mesleki unvan ve mesleki deneyime göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır.

Karcioğlu ve Öztürk (2024), dijitalleşme sürecinin muhasebeye yansımalarını ele aldıkları çalışmada, Kars ili merkezinde faaliyet gösteren meslek mensuplarının demografik özelliklerinin dijital sistemlere bakış açılarını farklılaştırıp farklılaşmadığını tespit etmeye çalışmışlardır. Araştırma sonucunda, meslek mensuplarının demografik özelliklerinin dijital sistemlere bakış açılarına ilişkin algılarında farklılık yaratmadığı, zaman tasarrufu sağlaması ve verimliliği artırması dijital sistemin avantajlı yönleri, nitelikli personel bulma zorluğu ise dezavantajlı yönü olarak tespit edilmiştir.

Yarmoliuk, Abramov, Mulyk, Smirnova ve Ponomarova (2024) tarafından dijital teknolojilerin muhasebe ve raporlamaya katkısı, avantajları, sınırlamaları ve olası riskleri eleştirel bir bakış açısı ile ele alındığı çalışmada, sistematik bir literatür taraması metodolojisi, tümevarımcı yaklaşım ve tematik analiz benimsenmiştir. Dijital teknolojilerin gerçek zamanlı muhasebe veri ve bilgilerinin sağlanmasında, muhasebe faaliyetlerinin otomasyonunda, muhasebe bilgilerinin görselleştirilmesinde, büyük veri analizinde ve hataların ortadan kaldırılmasının yanı sıra muhasebede verimliliğin artırılmasında önemli bir rol oynadığı tespit edilmiştir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, muhasebe mesleğinde dijitalleşme ve bilgi teknolojilerinin güçlü

ve zayıf yönlerine, sunduğu fırsatlara ve yarattığı tehditlere ilişkin çalışmalar yapıldığı, çalışmaların bu yönüyle bu araştırmayla benzerlikler taşıdığı görülmektedir. Ancak muhasebe mesleğinde dijital dönüşümün güçlü ve zayıf yönlerini, sunduğu fırsat ve yarattığı tehditleri muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından Türkiye özelinde ortaya koyan bir çalışmaya rastlanamamıştır. Araştırma bu yönüyle diğer çalışmalardan farklılaşmakta ve literatüre bu bakımdan sağlayacağı katkı ile önem arz etmektedir.

3. ARAŞTIRMA

Bu başlık altında araştırmanın metodolojisine ilişkin bilgiler sunulmuş ve bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Konusu ve Amacı

Araştırmanın konusu, muhasebe mesleğinde yaşanan dijital dönüşüm süreçlerinin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönlerinin, yarattığı fırsatlar ve tehditlerin incelenmesidir. Ayrıca bu algıların katılımcıların demografik özelliklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmektedir.

Bu çalışma ile dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönlerinin, yarattığı tehditlerin ve sunduğu fırsatların muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından ortaya konulması ve muhasebe meslek mensuplarının algılarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Varsayımları ve Kısıtları

Araştırma verileri anket yöntemi ile toplanmış ve yöntemin bir varsayımı olarak katılımcıların soruları dürüst ve içtenlikle yanıtladıkları varsayılmıştır. Ancak sosyal arzu edilebilirlik yanlılığı (social desirability bias) gibi etkenler sebebiyle bazı katılımcılar yanıtlarını sosyal normlara daha uygun biçimde verme eğiliminde olabilmektedir (Bryman, 2016: 217). Bu durum, ölçüm hatalarına neden olabilmekte ve elde edilen verilerin doğruluğunu sınırlı da olsa etkileyebilmektedir (Podsakoff, MacKenzie, Lee ve Podsakoff, 2003:881-882). Araştırmanın evreni Türkiye’de faaliyet gösteren muhasebe meslek mensupları ile sınırlıdır. Bu kapsam, araştırmanın amacına uygun olmakla birlikte, elde edilen bulguların yalnızca bu meslek grubuna genellenebileceği anlamına gelmektedir. Araştırmanın bulguları bu potansiyel varsayım ve sınırlılıklar dikkate alınarak değerlendirilmelidir.

3.3. Araştırma Soruları ve Hipotezleri

Bu araştırma ile şu temel sorulara cevap aranmıştır.

1. Dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından güçlü yönleri nelerdir?
2. Dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından zayıf yönleri nelerdir?
3. Dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yarattığı fırsatlar nelerdir?
4. Dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yarattığı tehditler nelerdir?

Araştırmanın temel hipotezleri ise şöyledir;

H1: Katılımcıların dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü yönlerine ilişkin algıları demografik unsurlara göre farklılaşmaktadır.

H2: Katılımcıların dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından zayıf yönlerine ilişkin algıları demografik unsurlara göre farklılaşmaktadır.

H3: Katılımcıların dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından yaratacağı fırsatlara ilişkin algıları demografik unsurlara göre farklılaşmaktadır.

H4: Katılımcıların dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından yaratacağı tehditlere ilişkin algıları demografik unsurlara göre farklılaşmaktadır.

3.4. Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini TÜRMOB'a (Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği) kayıtlı muhasebe meslek mensupları oluşturmaktadır. Araştırmanın yürütüldüğü tarih itibarıyla (16/08/2024) TÜRMOB'un internet sitesinde yer alan SMMM ve YMM sayısı 126.797'dir. Krejcie ve Morgan (1970) tarafından geliştirilen örneklem büyüklüğü tablosuna göre, %95 güven düzeyi ve %5 hata payı ile 1.000.000 ve üzerindeki evrenlerde örneklem büyüklüğü 384 olarak sabitlenmektedir. Yazıcıoğlu ve Erdoğan da çalışmalarında (2004: 50), 1.000.000 evren sayısı için 384 örneklem sayısının yeterli olduğunu belirtmektedirler. Çalışma evreni olan 126.797 kişilik muhasebe meslek mensubu için, Krejcie ve Morgan'ın örneklem hesaplama yaklaşımı esas alınmış ve yapılan hesaplama sonucunda yaklaşık 384 kişilik bir örneklem büyüklüğünün yeterli olacağı öngörülmüştür. Temsiliyeti artırmak amacıyla 500 kişilik örnekleme ulaşılması hedeflenmiştir. Ancak muhasebe meslek mensuplarından iş yoğunlukları, katılıma istekli olmamaları gibi gerekçelerle arzu edilen geri dönüş sağlanamamış; 267 muhasebe meslek mensubundan veri toplanabilmiştir. Araştırmada kullanılan 267 kişilik örneklem büyüklüğünün analiz türlerine uygunluğu, teorik gerekçeler ve istatistiksel güç analizleri ile desteklenmiştir. Araştırma hipotezlerinin test edilmesi amacıyla gerçekleştirilecek t testi ve Anova için örneklem büyüklüğünün istatistiksel açıdan yeterliliği G*Power yazılımı üzerinden yapılan güç analizi ile test edilmiştir. T testi için orta düzey etki büyüklüğü (Cohen, 1988 = 0,50), %95 güven düzeyi ve %80 güç oranıyla gerçekleştirilen test sonucunda yeterli örneklem sayısı 128 olarak bulunmuştur. Anova testi için yeterli örneklem büyüklüğü orta düzey etki büyüklüğü (Cohen, 1988 = 0,25), %95 güven düzeyi ve %80 güç oranıyla 3, 4, 5 ve 6 gruplu analizler için hesaplanmış, yeterli örneklem sayıları sırasıyla: 159, 180, 200 ve 216 olarak bulunmuştur. Analiz sonuçları, 267 katılımcının bu araştırma kapsamında gerçekleştirilecek analizler için yeterli olduğunu göstermektedir. Hair vd. (1998:100) örneklem büyüklüğünün ölçekler ile gözlenen değişken sayısının 10 katı olmasının kabul edilebilir olduğunu ifade etmektedir. Araştırma kapsamında uygulanan ölçeklerde toplam 24 ifade yer almakta ve gerekli minimum sayı olan 240 katılımcının üzerine çıkmaktadır. Ayrıca örneklem dağılımı yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve mesleki kıdem gibi temel demografik değişkenlerde çeşitlilik göstermekte olup, bu durum örneklemin temsiliyet açısından niteliğini artırmaktadır. Ak (2018: 68) örneklem büyüklüğünün tespitinde araştırma amacının, kullanılan değişken sayısının ve kullanılacak analizlerin etkili olduğunu belirtmektedir. Buradan hareketle, araştırmada kullanılan örneklemin istatistiksel güç, ölçüm ve analiz gereksinimleri ve temsiliyet açısından yeterli olduğunu söylemek mümkündür.

3.5. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma, dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönlerini, yarattığı tehditleri ve sunduğu fırsatları muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından ortaya koymayı ve muhasebe meslek mensuplarının algılarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç kapsamında çalışmada, SWOT analizinden faydalanılmış ve veri toplama aracı olarak anket yöntemi kullanılmıştır. Kullanılan anket, araştırmacı tarafından ilgili literatür taranarak oluşturulmuştur. Anket ifadelerinin oluşturulmasında Şahin Koçak ve Ekinler (2022), Chulanov, Khymchenko, Mykhailov ve Piven (2022), Türker (2023), Karcıoğlu ve Öztürk'ün (2024) çalışmalarından faydalanılmıştır.

Araştırmanın esas hedefi, dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönleri ile yarattığı tehditleri ve sunduğu fırsatları muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından ortaya koymaktır. Ayrıca muhasebe meslek mensuplarının algılarının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi de hedeflenmiştir. Bu hedef doğrultusunda hazırlanan ankette yer alan ifadeler, iki muhasebe meslek mensubu ve bir dil uzmanı tarafından gözden geçirilmiş ve pilot uygulama sonrası son şeklini almıştır. Hazırlanan anket 2 bölümden oluşmaktadır. Anketin ilk bölümü, araştırmaya katılan muhasebe meslek mensuplarının demografik özelliklerini tespit etmeye yöneliktir ve bu bölümde 6 soru yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönlerini, yarattığı tehditleri ve sunduğu fırsatları tespit etmeyi amaçlayan 24 soru yer almaktadır. Bu sorulardan 13 tanesi, dijital

teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü yönlerini ve yarattığı fırsatları tespit etmeyi amaçlayan “Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği” başlığı altında yer alan olumlu ifadelerden oluşmaktadır. 11 tanesi dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından zayıf yönlerini ve yarattığı tehditleri tespit etmeyi amaçlayan “Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeği” başlığı altında yer alan olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Bu bölümdeki sorular için 5’li Likert ölçeğinden faydalanılmıştır. Bu ölçekteki ifadeler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir. Muhasebe meslek mensuplarının muhasebe mesleğinde dijital dönüşüme ilişkin güçlü yönler, zayıf yönler, fırsatlar ve tehditlere yönelik algıları, betimsel istatistikler yoluyla incelenmiş, ayrıca araştırma hipotezlerinin test edilmesi amacıyla t testi ve Anova gibi istatistiksel çıkarıma dayalı analizler gerçekleştirilmiştir. Veriler, Google formlarda çevrimiçi olarak hazırlanan anket formunun meslek odalarının whatsapp gruplarında paylaşılması yoluyla toplanmıştır. Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’na onaylanan araştırma anketi, 31/09/2024-31/12/2024 tarihleri arasında uygulanmıştır. SPSS paket programında frekans, yüzde dağılımları, ortalama ve standart sapma gibi betimsel istatistiklerin yanı sıra araştırma hipotezlerinin test edilmesi amacıyla fark analizleri (t testi ve Anova) gerçekleştirilmiştir. Bulgular tablolarda sunulmuş ve araştırmanın amacı doğrultusunda yorumlanmıştır.

3.6. Bulgular

Bu başlık altında araştırma kapsamında gerçekleştirilen analizlere ilişkin bulgular sunulmuştur.

3.6.1. Verilerin Normallik Varsayımına İlişkin Bulgular

Verilerin normallik dağılımını hesaplamakta Skewness ve Kurtosis değerleri kullanılmaktadır. Literatürde Skewness ve Kurtosis değerlerinin $\pm 1,0$ arasında olması gerektiğini ifade eden yazarların yanı sıra (Hair, Black, Babin ve Anderson, 2013: 35), $\pm 1,5$ arasında olması gerektiğini ifade eden yazarlar da (Tabachnick ve Fidell, 2013: 808) bulunmaktadır. George ve Mallery (2010) $\pm 1,0$ arasındaki basıklık değerini mükemmel olarak ifade etmekte, fakat $\pm 2,0$ arasındaki bir değeri de kabul edilebilir görmektedir. Araştırma kapsamında kullanılan ölçekler ile toplanılan verilerin normallik dağılımına ilişkin Skewness ve Kurtosis değerleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Verilerin Skewness ve Kurtosis Değerleri

Ölçekler	Maddeler	Skewness	Kurtosis
Güçlü Yönler- Fırsatlar Ölçeği Değişkenleri	1	-0,791	0,386
	2	-0,637	-0,117
	3	-1,061	1,440
	4	-0,921	0,546
	5	-1,110	1,519
	6	-0,935	0,537
	7	-1,141	1,716
	8	-0,684	0,556
	9	-1,225	0,855
	10	-1,277	2,061
	11	-0,754	0,198
	12	-0,898	1,272
	13	-0,967	1,051
Zayıf Yönler- Tehditler Ölçeği Değişkenleri	1	,052	-,741
	2	-,879	,454
	3	-,715	,043
	4	-,584	-,367
	5	-1,146	,755

6	,108	-,926
7	,345	-,826
8	-,660	-,276
9	-,294	-,891
10	-,025	-1,147
11	-,840	,105

Tablo 1'e bakıldığında $\pm 2,0$ aralığında yer alan Skewness ve Kurtosis değerleri ile verilerin normal dağılıma sahip olduğu görülmektedir.

3.6.2. Güvenirlilik Analizine İlişkin Bulgular

Ölçeklerin güvenilirliği, Cronbach alfa değerleri ile hesaplanmıştır. Alfa (α) katsayısının 0,80-1,00 aralığında olması ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğunu, 0,60-0,80 arasında olması ölçeğin oldukça güvenilir olduğunu, 0,40-0,60 aralığında olması ölçeğin düşük güvenilirlikte olduğunu ve 0,00-0,40 aralığında olması ise ölçeğin güvenilir olmadığını göstermektedir (Kayış, 2018: 405). Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği Değişkenleri (GF) ve Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği Değişkenleri ölçeklerine ilişkin Cronbach alfa katsayıları (α) Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Ölçek Cronbach Alfa Katsayıları

Ölçek	α
GF Değişkenleri Ölçeği	0,896
ZT Değişkenleri Ölçeği	0,749

Tablo 2'ye bakıldığında, GF Değişkenleri Ölçeği'nin 0,896 Cronbach Alfa değeri ile yüksek derecede güvenilir ve ZT Değişkenleri Ölçeği'nin 0,749 Cronbach Alfa değeri ile oldukça güvenilir olduğunu söylemek mümkündür.

3.6.3. Madde ve Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Madde analizinde toplam korelasyonu 0,30-0,39 arasında olan maddeler iyi maddeler olarak kabul edilmekte ve düzeltme yapılmadan ölçekte tutulabilmektedir. Madde toplam korelasyonu 0,40'tan büyük olan maddelerin ise çok iyi ayırt ediciliğe sahip olduğu ifade edilmektedir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013:123). Ölçeklerin madde analizine ilişkin bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Ölçekler Madde Analizi Bulguları

Ölçekler	Değişkenler	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Ölçeğin Güvenirliği
Güçlü Yönler-Fırsatlar (GF) Ölçeği Değişkenleri	1	0,633*	0,886
	2	0,554*	0,890
	3	0,615*	0,887
	4	0,682*	0,884
	5	0,669*	0,885
	6	0,573*	0,889
	7	0,532*	0,891
	8	0,673*	0,885
	9	0,492*	0,894
	10	0,638*	0,886
	11	0,500*	0,893
	12	0,589*	0,889
	13	0,650*	0,886

* Değer 0,05 düzeyinde anlamlıdır		Ölçek Güvenirliği: 0,896	
Zayıf Yönler- Tehditler (ZT) Ölçeği Değişkenleri	1	0,234*	0,752
	2	0,282*	0,744
	3	0,556*	0,711
	4	0,536*	0,713
	5	0,399*	0,730
	6	0,523*	0,713
	7	0,551*	0,709
	8	0,359*	0,736
	9	0,201*	0,759
	10	0,472*	0,720
	11	0,283*	0,745
* Değer 0,05 düzeyinde anlamlıdır		Ölçek Güvenirliği: 0,749	

Tablo 3 incelendiğinde, Güçlü Yönler-Fırsatlar (GF) Ölçeği altında yer alan değişkenlerin madde-toplam korelasyonlarının 0,492 ile 0,682 arasında değiştiği görülmektedir. Bu sebeple Güçlü Yönler-Fırsatlar (GF) Ölçeği altında yer alan maddelerin tamamı ölçek toplam puanını yordamakta ve maddelerin ölçek ile olan tutarlılığı yeterli bulunmaktadır.

Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği altında yer alan 1. 2. 9. ve 11. değişkenlerin madde toplam korelasyon değerlerinin <0,30 olduğu, bu sebeple ölçeğin toplam puanını yordamadığı ve ölçekten çıkartılması gerektiği görülmektedir. Bu maddelerin ölçekten çıkarılması sonrasında hesaplanan madde toplam korelasyonları ve ölçek güvenirliliği Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği Madde Analizi Bulguları

Ölçekler	Değişkenler	Madde Toplam Korelasyonu	Madde Çıkarıldığında Ölçeğin Güvenirliği
Zayıf Yönler Tehditler (ZT) Ölçeği Değişkenleri	1	0,504	0,751
	2	0,517	0,749
	3	0,362	0,778
	4	0,610	0,728
	5	0,602	0,730
	6	0,408	0,769
	7	0,516	0,749
* Değer 0,05 düzeyinde anlamlıdır		Ölçek Güvenirliği: 0,779	

Tablo 4'te yer alan bulgular incelendiğinde, güvenirliliği %77,9'a yükselen Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği altında yer alan değişkenlerin madde toplam korelasyonlarının 0,362 ile 0,610 arasında değiştiği, maddelerin tamamının ölçeğin toplam puanını yordadığı ve maddelerin ölçek ile olan tutarlılığının yeterli olduğu görülmektedir.

Madde analizinden sonra, ölçeklere ilişkin faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Faktör analizi kapsamında temel bileşenler analizi yapılmış ve ölçeklerin faktör analizine uygunluğunu değerlendirmek amacıyla KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett testleri uygulanmıştır. Testlerine ilişkin bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Ölçeklere İlişkin KMO ve Bartlett Testi Bulguları

Ölçekler	KMO Değeri	Bartlett Testi		
		Yaklaşık Ki-Kare Değeri	Serbestlik Derecesi	Anamlılık
Güçlü Yönler-Fırsatlar (GF) Ölçeği	0,881	1523,560	78	0,00
Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği	0,721	635,923	21	0,00

Tablo 5'e bakıldığında, iki ölçeğin de Bartlett testi sonucunun 0,05 düzeyinde anlamlı ($p=0,000<0,05$) olduğu ve sırasıyla KMO değerlerinin 0,881 ve 0,721 olarak gerçekleştiği tespit edilmiştir. Buradan hareketle, ölçeklerde yer alan maddelerin faktör analizi için uygun olduğunu söylemek mümkündür.

Faktörlerin oluşturulmasında Özdeğer (Eigenvalue) istatistiği 1'den büyük olan faktörler anlamlı kabul edilmiş ve Direct Oblimin rotasyonu uygulanarak döndürme (rotasyon) işlemi yapılmıştır. Yapılan özdeğer istatistiğine bağlı faktör sayısı ve açıklanan varyans yüzdesine ilişkin bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Faktör Sayıları ve Açıklanan Varyans Yüzdesine İlişkin Bulgular

Ölçekler	Faktörler	İlk Özdeğerler			Döndürülmüş Yüklerin Kareler Toplamı		
		Toplam	Varyans (%)	Kümülatif (%)	Toplam	Varyans (%)	Kümülatif (%)
Güçlü Yönler-Fırsatlar (GF) Ölçeği	1	5,901	45,394	45,394	5,901	45,394	45,394
	2	1,263	9,719	55,113	1,263	9,719	55,113
Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği	1	3,041	43,436	43,436	3,041	43,436	43,436
	1	1,309	18,704	62,140	1,309	18,704	62,140

Tablo 6 incelendiğinde, Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeğinde özdeğer istatistiği 1'den büyük olan iki faktörlü bir yapının ortaya çıktığı görülmektedir. Birinci faktör toplam varyansın %45,394'ünü, ikinci faktör toplam varyansın %9,719'unu ve bu iki faktör birlikte toplam varyansın %55,113'ünü açıklamaktadır. Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeğinde özdeğer istatistiği 1'den büyük olan 2 faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Birinci faktör toplam varyansın %43,436'sını, ikinci faktör toplam varyansın %18,704'ünü ve iki faktör birlikte toplam varyansın %62,140'ını açıklamaktadır. Sosyal bilimlerde bu oranın %50'nin üzerinde çıkması yeterli kabul edilmektedir. Buradan hareketle faktörlerin iyi bir açıklama oranına sahip olduğunu söylemek mümkündür.

Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği ve Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeğine ilişkin döndürülmüş bileşenler matrisi Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Ölçeklere İlişkin Döndürülmüş Bileşenler Matrisi

Öçekler	Değişkenler	Faktörler (Bileşenler)	
		1	2
Güçlü Yönler-Fırsatlar (GF) Ölçeği Değişkenleri	1	0,875	
	2	0,855	
	3	0,708	
	4	0,776	
	5	0,468	
	6	0,483	
	7		0,714
	8		0,700
	9		0,683
	10		0,838
	11		0,674
	12	0,515	
	13	0,607	
Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği Değişkenleri	1		0,903
	2		0,897
	3		0,564
	4	0,912	
	5	0,916	
	6	0,524	
	7	0,690	

Tablo 7’de yer alan bulgular değerlendirildiğinde, Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği altında faktör yükleri 0,468 ile 0,875 arasında değişen iki faktörlü bir yapı ortaya çıktığı görülmektedir. Birinci faktör altında 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12 ve 13 numaralı değişkenler, ikinci faktör altında 7, 8, 9, 10 ve 11 numaralı değişkenler yer almıştır. Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeği altında faktör yükleri 0,524 ile 0,916 arasında değişen iki faktörlü bir yapı ortaya çıktığı görülmektedir. Birinci faktör altında 4, 5, 6 ve 7 numaralı değişkenler, ikinci faktör altında 1, 2 ve 3 numaralı değişkenler yer almıştır.

Güçlü Yönler Fırsatlar Ölçeği altındaki faktörlerin isimleri ve değişkenleri Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Güçlü Yönler Fırsatlar (GF) Ölçeği Faktör İsimleri ve Değişkenleri

Faktör İsimleri	Faktörler Altında Yer Alan Değişkenler
1. Faktör: Güçlü Yönler	1 Dijital teknolojiler muhasebe fonksiyonlarının tüm süreçlerinde güvenilir bilgi üretilmesine yardımcı olur
	2 Dijital teknolojiler büyük miktarlarda muhasebe verisinin hatasız işlenmesini sağlar
	3 Dijital teknolojiler finansal verilerin daha derinlemesine analiz edilmesini sağlar
	4 Dijital teknolojiler daha anlaşılabilir raporlar oluşturulmasını sağlar
	5 Dijital teknolojiler muhasebe mesleğinde yaşanan güncel düzenlemelere uyumu kolaylaştırır
	6 Dijital teknolojiler mükelleflerce gönderilen belgelerin eksik veya hatalı olup olmadığının tespitini kolaylaştırır
	12 Dijital teknolojiler muhasebe bilgilerini detaylandırmak ve iletmek için yeni fırsatlar sunar
	13 Dijital teknolojiler manuel süreçlere bağlı hataları azaltır
	7 Dijital teknolojiler zaman ve mekan unsurundan bağımsız çalışmayı mümkün kılar
	8 Dijital teknolojiler gerçek zamanlı veri erişimi sağlayarak sürekli muhasebe uygulamalarını mümkün kılar
2. Faktör: Fırsatlar	9 Dijital teknolojiler kâğıt, baskı ve depolama maliyetlerini azaltır
	10 Dijital teknolojiler iş sürekliliği ve çalışma esnekliği sağlar
	11 Teknolojiye daha rahat adapte olabilecek personele ihtiyaç duyulması, genç meslek mensupları için iş imkanı yaratır

Tablo 8, faktörler altında yer alan alan değişkenleri ve faktörü oluşturan değişkenlerin teorik açıdan taşıdıkları ortak anlam bakımından isimlendirilmelerine ilişkin bulguları göstermektedir. Buna göre, faktör yükleri dikkate alındığında, birinci faktör altında toplanan değişkenler, dijital teknolojilerin muhasebe süreçlerine doğrudan katkılarını, meslek mensuplarının işlerini daha verimli, hızlı ve hatasız yapabilmesine olanak tanıyan yapısal avantajları temsil etmektedir. Söz konusu değişkenler içsel nitelik taşıyan güçlü yönler olarak değerlendirilmiş ve birinci faktör altında yer alan değişkenler ifade ettikleri ortak anlam bakımından “Güçlü Yönler” olarak isimlendirilmiştir.

İkinci faktör altında yer alan değişkenler ise daha çok dijital teknolojilerin meslek mensuplarına sunduğu çevresel avantajlara (zaman ve mekândan bağımsızlık, esnek çalışma, maliyet tasarrufu, genç istihdama katkı vb.) işaret etmektedir. Bu değişkenlerin çevresel ve dışsal fırsatlar olarak yorumlanabileceği değerlendirilmiş ve bu doğrultuda ikinci faktör altında yer alan değişkenler, ifade ettikleri ortak anlam bakımından, “Fırsatlar” olarak isimlendirilmiştir. Faktörlerin isimlendirilmesinde istatistiksel yapı ve SWOT analizinin kavramsal çerçevesi birlikte dikkate alınmıştır.

Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği altındaki faktörlerin isimleri ve değişkenleri Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Zayıf Yönler-Tehditler (ZT) Ölçeği Faktör İsimleri ve Değişkenleri

Faktör İsimleri	Faktörler Altında Yer Alan Değişkenler
1. Faktör: Zayıf Yönler	1 Dijital muhasebe uygulamalarına yönelik katlanılan yatırım maliyetleri yüksektir
	2 Dijital muhasebe uygulamaları konusunda gerekli personel eğitimlerine yönelik katlanılan maliyetler yüksektir
	3 Dijital teknolojilerde erişimde yaşanabilecek sorunlar işlerin aksamasına neden olmaktadır
2. Faktör: Tehditler	4 Dijital teknolojiler karmaşıktır
	5 Dijital teknolojilerin yönetilmesi zordur
	6 Dijital teknolojiler veri gizliliği ile ilgili güvenlik riskleri taşır
	7 Dijital teknolojiler muhasebe meslek mensuplarında uyum ve adaptasyon zorlukları yaratır

Tablo 9, faktörler altında yer alan alan değişkenleri ve faktörü oluşturan değişkenlerin teorik açıdan taşıdıkları ortak anlam bakımından isimlendirilmelerine ilişkin bulguları göstermektedir. Buna göre, faktör yükleri dikkate alındığında, birinci faktör altında yer alan değişkenler, yüksek yatırım ve eğitim maliyetleri ile altyapı sorunları gibi içsel nitelikteki zayıf yönler olarak değerlendirilmiş ve birinci faktör altında yer alan değişkenler ifade ettikleri ortak anlam bakımından “Zayıf Yönler” olarak isimlendirilmiştir.

İkinci faktör altında yer alan değişkenler ise dijital teknolojilerin karmaşıklığı, yönetim zorlukları, veri güvenliği riskleri ve meslek mensuplarının uyum/adaptasyon güçlükleri gibi teknolojinin sürekli değişen ve gelişen yapısından kaynaklanan dışsal tehdit unsurları olarak değerlendirilmiş ve ikinci faktör altında yer alan değişkenler, ifade ettikleri ortak anlam bakımından, “Tehditler” olarak isimlendirilmiştir. Faktörlerin isimlendirilmesinde istatistiksel yapı ve SWOT analizinin kavramsal çerçevesi birlikte dikkate alınmıştır.

3.6.4. Demografik Değişkenlere İlişkin Betimsel Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Demografik Değişkenlere İlişkin Frekans Dağılımları

Demografik Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	105	39,3
	Erkek	162	60,7
Yaş	25-34	36	13,5
	35-44	104	39,0
	45-54	96	36,0
	55 ve üzeri	31	11,6
Eğitim Düzeyi	Lise	6	2,2
	Önlisans	10	3,7
	Lisans	172	64,4
	Lisansüstü	79	29,6
Gelir Düzeyi	50.000TL ve altı	74	27,7
	51.000-75.000	86	32,2
	76.000-100.000	46	17,2
	100.000TL ve üzeri	61	22,8
Deneyim	5 yıldan az	19	7,1

	5-10 yıl	52	19,5
	11-15 yıl	47	17,6
	16-20 yıl	42	15,7
	21-25 yıl	45	16,9
	25 yıldan fazla	62	23,2
Unvan	SMMM	258	96,6
	YMM	9	3,4

Tablo 10'a göre katılımcıların %39,3'ünün kadın, %60,7'sinin ise erkek olduğu; %13,5'inin 25-34 yaş arasında, %39'unun 35-44 yaş arasında, %36'sının 45-54 yaş arasında ve %11,6'sının 55 yaş ve üzerinde olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların %2,2'sinin lise, %3,7'sinin önlisans², %64,4'ünün lisans ve %29,6'sının lisansüstü düzeyde eğitim gördüğü saptanmıştır. Katılımcıların %27,7'si 50.000 TL ve altında, %32,2'si 51.000-75.000 TL arasında, %17,2'si 76.000-100.000 TL arasında ve %22,8'i 100.000 TL ve üzerinde gelir elde ettiklerini beyan etmiştir. Katılımcıların %7,1'inin 5 yıldan daha az deneyime sahip olduğu, %19,5'inin 5-10 yıl, %17,6'sının 11-15 yıl, %15,7'sinin 16-20 yıl, %16,9'unun 21-25 yıl arasında ve %23,2'sinin 25 yıldan daha fazla deneyime sahip olduğu saptanmıştır. Katılımcıların %96,6 gibi büyük bir çoğunluğunun SMMM, %3,4'ünün YMM olduğu tespit edilmiştir.

3.6.5. Ölçek İfadelerine İlişkin Betimsel Bulgular

Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği maddelerinin frekans dağılımlarına ilişkin betimsel bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeğine İlişkin Maddelerin Frekans Dağılımları

Boyutlar	Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği ile İlgili İfadeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	A.O	s.s
Güçlü Yönler	1. Dijital teknolojiler muhasebe fonksiyonlarının tüm süreçlerinde güvenilir bilgi üretilmesine yardımcı olur	f 4	21	47	127	68	3,88	0,932
		% 1,5	7,9	17,6	47,6	25,5		
	2. Dijital teknolojiler büyük miktarlarda muhasebe verisinin hatasız işlenmesini sağlar	f 2	32	47	135	51	3,75	0,925
		% 0,7	12	17,6	50,6	19,1		
	3. Dijital teknolojiler finansal verilerin daha derinlemesine analiz edilmesini sağlar	f 2	17	24	150	74	4,04	0,831
		% 0,7	6,4	9	56,2	27,7		
	4. Dijital teknolojiler daha anlaşılabilir raporlar oluşturulmasını sağlar	f 5	25	35	134	68	3,88	0,958
		% 1,9	9,4	13,1	50,2	25,5		
	5. Dijital teknolojiler muhasebe mesleğinde yaşanan güncel düzenlemelere uyumu kolaylaştırır	f 5	16	31	145	70	3,97	0,888
		% 1,9	6	11,6	54,3	26,2		
	6. Dijital teknolojiler mükelleflerce gönderilen belgelerin eksik veya hatalı olup olmadığının tespitini kolaylaştırır	f 6	28	33	141	59	3,82	0,968
		% 2,2	10,5	12,4	52,8	22,1		

² 3568 sayılı Muhasebe Meslek Kanunu'nun 5. Maddesinin (A) fıkrasının (a) bendinde SMMM olabilmenin özel şartlarında ilgili bölümlerden 4 yıllık lisans derecesine sahip olma şartı aranmaktadır. Çalışmamızdaki bu bulgunun 2008 yılında Muhasebe Meslek Kanunu'nda "serbest muhasebeci" unvanının kaldırılması sonrasında, bu unvana sahip meslek mensuplarına ve serbest muhasebecilik stajına devam edenlere 3568 sayılı Kanun'un geçici 11. Maddesi ile tanınan SMMM olma hakkı ile ilgili olduğu değerlendirilmiştir. Ayrıca TURMOB'un web sayfasında yer alan meslek mensubu eğitim tablosunda da (<https://www.turmob.org.tr/istatistikler/b074a3e0-6282-41ef-8dd6-526e9f2ed59e/meslek-mensubu-egitim-tablosu>) ortaokul, lise, önlisans eğitim düzeyine sahip SMMM'ler olduğu görülmektedir.

Fırsatlar	12. Dijital teknolojiler muhasebe bilgilerini detaylandırmak ve iletmek için yeni fırsatlar sunar	f	2	15	38	157	55	3,93	0,799	
		%	0,7	5,6	14,2	58,8	20,6			
	13. Dijital teknolojiler manuel süreçlere bağlı hataları azaltır	f	1	19	25	151	71	4,02	0,825	
		%	0,4	7,1	9,4	56,6	26,6			
	Güçlü Yönler Boyutu Altındaki Maddelerin Genel Ortalaması								3,91	0,649
	7. Dijital teknolojiler zaman ve mekan unsurundan bağımsız çalışmayı mümkün kılar	f	2	14	21	141	89	4,13	0,822	
		%	0,7	5,2	7,9	52,8	33,3			
	8. Dijital teknolojiler gerçek zamanlı veri erişimi sağlayarak sürekli muhasebe uygulamalarını mümkün kılar	f		14	38	154	61	3,98	0,763	
		%		5,2	14,2	57,7	22,8			
	9. Dijital teknolojiler kâğıt, baskı ve depolama maliyetlerini azaltır	f	8	28	12	118	101	4,03	1,056	
	%	3	10,5	4,5	44,2	37,8				
10. Dijital teknolojiler iş sürekliliği ve çalışma esnekliği sağlar	f	6	15	23	149	74	4,01	0,891		
	%	2,2	5,6	8,6	55,8	27,7				
11. Teknolojiye daha rahat adapte olabilecek personele ihtiyaç duyulması, genç meslek mensupları için iş imkanı yaratır	f	6	31	49	138	43	3,68	0,954		
	%	2,2	11,6	18,4	51,7	16,1				
Fırsatlar Boyutu Altındaki Maddelerin Genel Ortalaması								3,97	0,667	

Tablo 11'e bakıldığında, katılımcıların Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği "Güçlü Yönler" boyutu altında yer alan ifadelerin tamamına (3,40-5,00) yüksek düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir. Bu boyut altında katılımcıların en çok onayladıkları ifade, 4,04 ortalamasıyla "Dijital teknolojiler finansal verilerin daha derinlemesine analiz edilmesini sağlar" ifadesi olmuştur. Onu 4,02 ortalama ile "Dijital teknolojiler manuel süreçlere bağlı hataları azaltır" ifadesi takip etmiştir. Katılımcıların dijital teknolojilerin güçlü yönlerine ilişkin yüksek düzeyde katılım gösterdikleri diğer ifadeler sırası ile; "Dijital teknolojiler muhasebe mesleğinde yaşanan güncel düzenlemelere uyumu kolaylaştırır" (3,97), "Dijital teknolojiler muhasebe bilgilerini detaylandırmak ve iletmek için yeni fırsatlar sunar" (3,93), "Dijital teknolojiler muhasebe fonksiyonlarının tüm süreçlerinde güvenilir bilgi üretilmesine yardımcı olur" (3,88), "Dijital teknolojiler daha anlaşılabilir raporlar oluşturulmasını sağlar" (3,88), "Dijital teknolojiler mükelleflerce gönderilen belgelerin eksik veya hatalı olup olmadığının tespitini kolaylaştırır" (3,82) ve "Dijital teknolojiler büyük miktarlarda muhasebe verisinin hatasız işlenmesini sağlar" (3,75) şeklindedir.

Muhasebe meslek mensuplarının Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği "Fırsatlar" boyutu altında yer alan ifadelerin tamamına (3,40-5,00) yüksek düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların "Fırsatlar" boyutu altında en çok destekledikleri ifade 4,13 ortalamasıyla "Dijital teknolojiler zaman ve mekân unsurlarından bağımsız çalışmayı mümkün kılar" olarak saptanmıştır. Muhasebe meslek mensuplarının "Dijital teknolojiler kâğıt, baskı ve depolama maliyetlerini azaltır" (4,03), "Dijital teknolojiler iş sürekliliği ve çalışma esnekliği sağlar" (4,01), "Dijital teknolojiler gerçek zamanlı veri erişimi sağlayarak sürekli muhasebe uygulamalarını mümkün kılar" (3,98) ifadelerine yüksek düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların diğerlerine kıyasla 3,68 ortalaması ile daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri ifade "Teknolojiye daha rahat adapte olabilecek personele ihtiyaç duyulması, genç meslek mensupları için iş imkânı yaratır" olarak ortaya çıkmıştır.

Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeği maddelerinin frekans dağılımlarına ilişkin betimsel bulgular Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Zayıf Yönler Tehditler Ölçeğine İlişkin Maddelerin Frekans Dağılımları

Boyutlar	Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeği ile İlgili İfadeler		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne Katılmıyorum Ne Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	A.O	s.s
Zayıf Yönler	1. Dijital muhasebe uygulamalarına yönelik katılan yatırım maliyetleri yüksektir	f	6	30	49	126	56	3,73	,989
		%	2,2	11,2	18,4	47,2	21,0		
	2. Dijital muhasebe uygulamaları konusunda gerekli personel eğitimlerine yönelik katılan maliyetler yüksektir	f	4	40	47	126	50	3,67	,995
		%	1,5	15,0	17,6	47,2	18,7		
	3. Dijital teknolojilerde erişimde yaşanabilecek sorunlar işlerin aksamasına neden olmaktadır	f	7	23	25	107	105	4,05	1,034
		%	2,6	8,6	9,4	40,1	39,3		
Zayıf Yönler Boyutu Altındaki Maddelerin Genel Ortalaması								3,82	0,800
Tehditler	4. Dijital teknolojiler karmaşıktır	f	13	82	70	72	30	3,09	1,103
		%	4,9	30,7	26,2	27,0	11,2		
	5. Dijital teknolojilerin yönetilmesi zordur	f	16	106	62	62	21	2,87	1,082
		%	6,0	39,7	23,2	23,2	7,9		
	6. Dijital teknolojiler veri gizliliği ile ilgili güvenlik riskleri taşır	f	3	35	42	122	65	3,79	,993
		%	1,1	13,1	15,7	45,7	24,3		
	7. Dijital teknolojiler muhasebe meslek mensuplarında uyum ve adaptasyon zorlukları yaratır	f	6	84	51	96	30	3,22	1,080
		%	2,2	31,5	19,1	36,0	11,2		
Tehditler Boyutu Altındaki Maddelerin Genel Ortalaması								3,24	0,821

Tablo 12 incelendiğinde katılımcıların Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeği “Zayıf Yönler Boyutu” altında yer alan ifadelerin tamamına (3,40-5,00) yüksek düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir. Katılımcıların “Zayıf Yönler Boyutu” altında en çok katılım gösterdikleri ifade 4,05 ortalaması ile “Dijital teknolojilere erişimde yaşanabilecek sorunlar işlerin aksamasına neden olmaktadır”dır. Muhasebe meslek mensuplarının bu boyut altındaki “Dijital muhasebe uygulamalarına yönelik katılan yatırım maliyetleri yüksektir” (3,73) ve “Dijital muhasebe uygulamaları konusunda gerekli personel eğitimlerine yönelik katılan maliyetler yüksektir” (3,66) ifadelerine de yüksek düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Muhasebe meslek mensuplarının Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeği “Tehditler” boyutu altında en çok katılım gösterdikleri ifadenin 3,79 ortalaması ile “Dijital teknolojiler veri gizliliği ile ilgili güvenlik riskleri taşır” ifadesi olduğu saptanmıştır. Katılımcıların “Dijital teknolojiler muhasebe meslek mensuplarında uyum ve adaptasyon zorlukları yaratır” (3,22) ve “Dijital teknolojiler karmaşıktır” (3,09) ifadelerine orta düzeyde katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. “Dijital teknolojilerin yönetilmesi zordur” 2,87 ortalaması ile katılımcıların diğerlerine kıyasla daha düşük düzeyde katılım gösterdikleri ifade olarak tespit edilmiştir.

3.6.6. Fark Analizlerine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında araştırma hipotezleri test edilmiş, muhasebe meslek mensuplarının Güçlü Yönler-Fırsatlar Ölçeği’nin “Güçlü Yönler” ve “Fırsatlar” boyutları ile Zayıf Yönler-Tehditler Ölçeği’nin “Zayıf Yönler” ve “Tehditler” boyutları ifadelerine ilişkin algı düzeylerinin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı analiz edilmiştir.

Katılımcıların “Güçlü Yönler”, “Fırsatlar”, “Zayıf Yönler” ve “Tehditler” boyutları ifadelerine ilişkin algı düzeylerinin cinsiyete göre fark analizi sonuçları Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Boyutların Cinsiyete Göre Fark Analizleri (n.267)

Boyutlar	Cinsiyet	n	Ort.	Ss.	Levene Testi		t Testi	
					F	p	t	p
Güçlü Yönler	Kadın	105	3,90	0,53	6,94	0,01	-0,33	0,74
	Erkek	162	3,92	0,72				
Fırsatlar	Kadın	105	3,99	0,58	4,28	0,04	0,54	0,59
	Erkek	162	3,95	0,72				
Zayıf Yönler	Kadın	105	3,74	0,88	2,56	0,11	-1,32	0,19
	Erkek	162	3,87	0,74				
Tehditler	Kadın	105	3,15	0,86	2,25	0,14	-1,59	0,11
	Erkek	162	3,31	0,79				

Tablo 13'te sunulan sonuçlara göre, katılımcıların dijital dönüşümün güçlü ve zayıf yönlerine, fırsat ve tehditlerine ilişkin algı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı biçimde farklılaşmamaktadır ($p=0,74>0,05$; $p=0,59>0,05$; $p=0,19>0,05$; $p=0,11>0,05$). Diğer bir deyişle, erkek ve kadın katılımcıların dijital dönüşümün SWOT algıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır. Kadın ve erkek katılımcıların tamamı, dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönleri ile yarattığı fırsatlara ilişkin ifadelerle birbirine yakın ve yüksek düzeyde, yarattığı tehditlere ilişkin ifadelerle birbirine yakın ve orta düzeyde katılım göstermiştir.

Katılımcıların “Güçlü Yönler”, “Fırsatlar”, “Zayıf Yönler” ve “Tehditler” boyutları ifadelerine ilişkin algı düzeylerinin yaşa göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonuçları Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Boyutların Yaşa Göre Fark Analizleri (n.267)

Boyutlar	Yaş	n	Ort.	Ss.	F	p
Güçlü Yönler	25-34	36	3,81	0,52	0,95	0,42
	35-44	104	3,98	0,51		
	45-54	96	3,90	0,71		
	55 ve üzeri	31	3,81	0,93		
Fırsatlar	25-34	36	3,86	0,71	3,58	0,01* b>c
	35-44	104	4,13	0,55		
	45-54	96	3,85	0,68		
	55 ve üzeri	31	3,89	0,82		
Zayıf Yönler	25-34	36	3,67	0,82	0,70	0,55
	35-44	104	3,80	0,79		
	45-54	96	3,89	0,85		
	55 ve üzeri	31	3,83	0,67		
Tehditler	25-34	36	3,14	0,79	1,21	0,31
	35-44	104	3,19	0,87		
	45-54	96	3,37	0,80		
	55 ve üzeri	31	3,16	0,71		

Tablo 14’te sunulan sonuçlara göre, katılımcıların dijital dönüşümün güçlü yönlerine, zayıf yönlerine ve tehditlerine ilişkin algı düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p=0,42>0,05$; $p=0,55>0,05$; $p=0,31>0,05$). Dijital dönüşümün güçlü ve zayıf yönlerine ilişkin ifadelerle tüm yaş grubundan katılımcıların yüksek düzeyde katılım gösterdiği, tehditlerine ilişkin ifadelerle tüm yaş grubundan katılımcıların orta düzeyde katılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Katılımcıların dijital dönüşümün fırsatlarına ilişkin algı düzeyleri ile yaşları arasında anlamlı bir

farklılık saptanmıştır ($p=0,01>0,05$). Anlamlı farklılığın hangi yaş grupları arasında olduğunu tespit etmek için yapılan post hoc analizi sonuçlarına göre, anlamlı farklılık 35-44 yaş grubu ile 45-54 yaş grubu arasında ve 45-54 yaş grubu aleyhinedir. Başka bir ifadeyle, 35-44 yaş grubundaki katılımcılar, dijital dönüşümün fırsatlarına ilişkin ifadelerle 45-54 yaş grubunda yer alan katılımcılara göre daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

Katılımcıların “Güçlü Yönler”, “Fırsatlar”, “Zayıf Yönler” ve “Tehditler” boyutları ifadelerine ilişkin algı düzeylerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonuçları Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15. Boyutların Eğitime Göre Fark Analizleri (n.267)

Boyutlar	Eğitim	n	Ort.	Ss.	F	p	
Güçlü Yönler	Lise	6	3,10	0,61	3,87	0,01*	a<c, d
	Önlisans	10	3,66	0,76			
	Lisans	172	3,94	0,68			
	Lisansüstü	79	3,95	0,53			
Fırsatlar	Lise	6	3,20	1,09	3,81	0,01*	a<c, d
	Önlisans	10	3,64	0,44			
	Lisans	172	4,01	0,66			
	Lisansüstü	79	3,97	0,63			
Zayıf Yönler	Lise	6	3,28	0,95	2,07	0,10	
	Önlisans	10	3,63	0,48			
	Lisans	172	3,89	0,81			
	Lisansüstü	79	3,71	0,79			
Tehditler	Lise	6	3,21	0,99	0,35	0,79	
	Önlisans	10	3,50	0,91			
	Lisans	172	3,23	0,83			
	Lisansüstü	79	3,25	0,79			

Tablo 15’te sunulan sonuçlara göre, katılımcıların dijital dönüşümün zayıf yönlerine ve tehditlerine ilişkin algı düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır ($p=0,10>0,05$; $p=0,79>0,05$). Dijital dönüşümün zayıf yönlerine ilişkin ifadelerle tüm eğitim düzeyinden katılımcıların genellikle yüksek düzeyde katılım gösterdiği, tehditlerine ilişkin ifadelerle tüm yaş grubundan katılımcıların genellikle orta düzeyde katılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Katılımcıların dijital dönüşümün güçlü yönlerine ve fırsatlarına ilişkin algı düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p=0,01>0,05$; $p=0,01>0,05$). Güçlü yönler ile eğitim düzeyi arasındaki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan post hoc analizi sonuçlarına göre anlamlı farklılık, lise ile lisans ve lisansüstü eğitim düzeyleri arasında olup lise eğitim düzeyi aleyhinedir. Başka bir ifadeyle, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyindeki katılımcılar, dijital dönüşümün güçlü yönlerine ilişkin ifadelerle lise eğitim düzeyindeki katılımcılara göre daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar. Fırsatlar ile eğitim düzeyi arasındaki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan post hoc analizi sonuçlarına göre anlamlı farklılık, lise ile lisans ve lisansüstü eğitim düzeyleri arasında ve lise eğitim düzeyi aleyhinedir. Başka bir ifadeyle, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyindeki katılımcılar, dijital dönüşümün fırsatlarına ilişkin ifadelerle lise eğitim düzeyindeki katılımcılara göre daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

Katılımcıların “Güçlü Yönler”, “Fırsatlar”, “Zayıf Yönler” ve “Tehditler” boyutları ifadelerine ilişkin algı düzeylerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla

gerçekleştirilen analiz sonuçları Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Boyutların Gelir Düzeyine Göre Fark Analizleri (n.267)

Boyutlar	Gelir Düzeyi	n	Ort.	Ss.	F	p	
Güçlü Yönler	50.000TL ve altı	74	3,73	0,70	5,84	0,00*	a<d
	51.000-75.000	86	3,90	0,64			b<d
	76.000-100.000	46	3,87	0,56			
	100.000TL ve üzeri	61	4,18	0,59			
Fırsatlar	50.000TL ve altı	74	3,81	0,71	3,02	0,03*	a<d
	51.000-75.000	86	3,97	0,64			
	76.000-100.000	46	3,97	0,68			
	100.000TL ve üzeri	61	4,15	0,61			
Zayıf Yönler	50.000TL ve altı	74	3,72	0,91	1,44	0,23	
	51.000-75.000	86	3,82	0,73			
	76.000-100.000	46	4,02	0,69			
	100.000TL ve üzeri	61	3,77	0,83			
Tehditler	50.000TL ve altı	74	3,33	0,83	1,04	0,38	
	51.000-75.000	86	3,24	0,83			
	76.000-100.000	46	3,30	0,80			
	100.000TL ve üzeri	61	3,09	0,82			

Tablo 16’da sunulan sonuçlara göre, katılımcıların dijital dönüşümün zayıf yönlerine ve tehditlerine ilişkin algı düzeyleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p=0,23>0,05$; $p=0,38>0,05$). Dijital dönüşümün zayıf yönlerine ilişkin ifadeler tüm gelir düzeyinden katılımcıların yüksek, tehditlerine ilişkin ifadeler tüm gelir düzeyinden katılımcıların orta düzeyde katılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Katılımcıların dijital dönüşümün güçlü yönlerine ve fırsatlarına ilişkin algı düzeyleri ile gelir düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p=0,00>0,05$; $p=0,03>0,05$). Güçlü yönler ile gelir düzeyi arasındaki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan post hoc analizi sonuçlarına göre anlamlı farklılık; 50.000 TL ve altı gelir grubu ile 100.000 TL ve üzeri gelir grubu arasında, 50.000 TL ve altı gelir grubu aleyhine ve 51.000-75.000 TL gelir grubu ile 100.000 TL ve üzeri gelir grubu arasında, 51.000-75.000 TL gelir grubu aleyhinedir. Buradan hareketle, yüksek gelir grubuna sahip katılımcıların dijital dönüşümün güçlü yönlerine ilişkin ifadeler diğer gelir gruplarına kıyasla daha yüksek düzeyde katılım gösterdiklerini söylemek mümkündür.

Fırsatlar ile gelir düzeyi arasındaki anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için yapılan post hoc analizi sonuçlarına göre anlamlı farklılık; 50.000 TL ve altı gelir grubu ile 100.000 TL ve üzeri gelir grubu arasında, 50.000 TL ve altı gelir grubu aleyhinedir. Başka bir ifadeyle, 100.000 TL ve üzeri gelir elde eden katılımcılar, dijital dönüşümün fırsatlarına ilişkin ifadeler 50.000 TL ve altında gelir elde eden katılımcılara göre daha yüksek düzeyde katılmaktadırlar.

Katılımcıların “Güçlü Yönler”, “Fırsatlar”, “Zayıf Yönler” ve “Tehditler” boyutları ifadelerine ilişkin algı düzeylerinin mesleki deneyimlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonuçları Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Boyutların Deneyime Göre Fark Analizleri (n.267)

Ölçekler	Deneyim	n	Ort.	Ss.	F	p
Güçlü Yönler	5 yıldan az	19	3,93	0,47	0,65	0,67
	5-10 yıl	52	3,89	0,53		
	11-15 yıl	47	4,02	0,53		
	16-20 yıl	42	3,91	0,69		
	21-25 yıl	45	3,96	0,65		
	25 yıldan fazla	62	3,81	0,83		
Fırsatlar	5 yıldan az	19	4,24	0,41	1,91	0,09
	5-10 yıl	52	3,89	0,61		
	11-15 yıl	47	4,00	0,61		
	16-20 yıl	42	4,14	0,67		
	21-25 yıl	45	3,92	0,69		
	25 yıldan fazla	62	3,84	0,76		
Zayıf Yönler	5 yıldan az	19	3,53	0,72	1,68	0,14
	5-10 yıl	52	3,65	0,88		
	11-15 yıl	47	3,87	0,86		
	16-20 yıl	42	3,84	0,73		
	21-25 yıl	45	4,03	0,68		
	25 yıldan fazla	62	3,83	0,82		
Tehditler	5 yıldan az	19	2,89	0,79	2,51	0,03*
	5-10 yıl	52	3,10	0,83		
	11-15 yıl	47	3,20	0,88		
	16-20 yıl	42	3,17	0,85		
	21-25 yıl	45	3,53	0,78		
	25 yıldan fazla	62	3,35	0,74		

Tablo 17’de sunulan sonuçlara göre, katılımcıların dijital dönüşümün güçlü yönlerine, fırsatlarına ve zayıf yönlerine ilişkin algı düzeyleri ile deneyimleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır ($p=0,67>0,05$; $p=0,09>0,05$; $p=0,14>0,05$). Dijital dönüşümün güçlü yönlerine, fırsatlarına ve zayıf yönlerine ilişkin ifadeler tüm deneyim grubundan katılımcıların yüksek düzeyde katılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Katılımcıların dijital dönüşümün tehditlerine ilişkin algı düzeyleri ile mesleki deneyimleri arasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($p=0,03>0,05$). Anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için post hoc analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, anlamlı farklılık 5 yıldan az ile 21-25 yıl grupları arasında olup 5 yıldan az grubu aleyhinedir. Başka bir ifadeyle, daha fazla deneyime sahip olan katılımcılar, dijital dönüşümün yaratabileceği tehditlere daha az deneyime sahip olan katılımcılara göre kısmen daha yüksek düzeyde katılım göstermektedirler.

Katılımcıların “Güçlü Yönler”, “Fırsatlar”, “Zayıf Yönler” ve “Tehditler” boyutları ifadelerine ilişkin algı düzeylerinin unvanlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen analiz sonuçları Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. Boyutların Unvana Göre Fark Analizleri (n.267)

Boyutlar	Unvan	n	Ort.	Ss.	Levene Testi		t Testi	
					F	p	t	P
Güçlü Yönler	SMMM	258	3,90	0,65	1,01	0,32	-1,73	0,08
	YMM	9	4,28	0,49				
Fırsatlar	SMMM	258	3,96	0,67	0,00	0,96	-0,87	0,39
	YMM	9	4,16	0,65				
Zayıf Yönler	SMMM	258	3,83	0,80	0,15	0,70	1,71	0,09
	YMM	9	3,37	0,86				
Tehditler	SMMM	258	3,24	0,83	0,37	0,54	-0,12	0,90
	YMM	9	3,28	0,74				

Tablo 18’de sunulan sonuçlara göre, katılımcıların dijital dönüşümün güçlü yönlerine, fırsatlarına, zayıf yönlerine ve tehditlerine ilişkin algı düzeyleri ile unvanları arasında anlamlı bir farklılık saptanamamıştır ($p=0,08>0,05$; $p=0,39>0,05$; $p=0,09>0,05$; $p=0,90>0,05$). Unvanlarından bağımsız olarak tüm katılımcılar, dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından güçlü yönlerine, fırsatlarına ve zayıf yönlerine yönelik ifadelerle yüksek düzeyde, tehditlerine yönelik ifadelerle orta düzeyde katılım göstermişlerdir.

5. SONUÇ

Bilgi teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, eğitimden sağlığa, üretimden savunmaya birçok alanı derinden etkilemiş ve buna bağlı olarak dijital dönüşümün etkisi altına almadığı alan neredeyse kalmamıştır. Dijitalleşme süreçleri birçok meslek dalını da etkilemiş, iş süreçlerini dijital dönüşüm gerekliliklerine uygun olarak değiştirmiştir. Bu mesleklerden biri de muhasebedir. Birçok muhasebe süreci, teknolojik gelişmelerin etkisiyle dijitalleşmiştir. Dijitalleşme, muhasebe mesleği için işleri kolaylaştırmasının yanı sıra yeni yeteneklere sahip olma, adaptasyon gibi gereklilikleri ve veri gizliliği gibi riskleri de beraberinde getirmiştir.

Bu anlamda dijital teknolojilerin muhasebe süreçlerinde ve muhasebe mesleğinde yarattığı değişimin, muhasebe mesleği açısından oldukça etkili ve faydalı yanlara, fırsatlara sahip olmasının yanı sıra birtakım olumsuz yanlara ve tehditlere de sahip olduğunu ya da olabileceğini söylemek mümkündür.

Bu çalışmada dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönleri ile yaratabileceği tehditler ve sunabileceği fırsatlar, muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından incelenmiş, bu algıların demografik değişkenlere bağlı olarak değişip değişmediği istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Araştırma, dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından güçlü ve zayıf yönlerini, yaratabileceği tehditleri ve sunabileceği fırsatları SWOT analizi çerçevesinde, muhasebe meslek mensuplarının algıları bakımından ortaya koyan az sayıda ampirik çalışmalardan biri olması sebebiyle önem arz etmektedir. Bu kapsamda analizler 267 muhasebe meslek mensubundan anket yöntemiyle toplanan veriler üzerinden gerçekleştirilmiştir. Araştırma sorularının cevaplarına ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde, dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından güçlü yönlerine ilişkin tüm ifadelerle katılımcıların yüksek düzeyde katılım gösterdiği tespit edilmiştir. Finansal verilerin daha derinlemesine analizi, güncel düzenlemelere uyumun kolaylaşması ve daha anlaşılabilir raporlar oluşturulabilmesi, dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından güçlü yönleri olarak tespit edilmiştir. Daha anlaşılabilir raporlar oluşturulabilmesi ile ilgili bulgu, muhasebe mesleğinde dijitalleşmenin finansal raporlama süreçlerine ilişkin güçlü taraflarını ortaya koyan diğer çalışmalarla (Şahin Koçak ve Ekinler, 2022; Anton, 2023) örtüşmektedir. Şahin Koçak ve Ekinler (2022) çalışmalarında, dijital teknolojilerin güçlü yönlerinden birini gerçeğe ve ihtiyaca uygun finansal tablo oluşturma olarak ifade etmektedirler. Anton (2023) da yapay zekanın raporlama

kalitesini artırmaya katkıda bulunduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgulara stratejik yönetim perspektifinden bakıldığında, bu güçlü yönlerin muhasebe mesleği için dijitalleşmenin rekabet avantajı yaratma potansiyelini desteklediğini söylemek mümkündür. Pratik açıdan bakıldığında ise bu bulgular, muhasebe meslek mensuplarının dijital teknolojilerle ilgili yetkinliklerinin artırılmasına yönelik mesleki eğitim programlarının öncelikli hale getirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Meslek mensuplarının bu güçlü yönleri daha etkin bir şekilde kullanmalarını sağlayacak, özellikle ileri düzey veri analitiği ve raporlama araçlarına yönelik uygulamalı eğitimler faydalı olacaktır.

Katılımcıların dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından zayıf yönlerine ilişkin ifadelerle katılım düzeyleri farklılaşmakla birlikte, erişimde yaşanabilecek sorunlar, teknolojik yatırım ve personel eğitim maliyetlerinin yüksekliği, dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından zayıf yönleri olarak tespit edilmiştir. Bu bulgu, Şahin Koçak ve Ekinler'in (2022) çalışma sonuçları ile paralellik göstermekte, söz konusu çalışmada da erişimde aksaklıklar, eğitim ve yatırım maliyetleri zayıf yönler arasında yer almaktadır. Dijital teknolojilere erişimde yaşanan sorunların iş süreçlerini aksattığı yönündeki bulgu ($\bar{x}=4.05$), özellikle küçük ve orta ölçekli muhasebe ofislerinin bu dönüşüme uyum sağlamakta zorlandığını göstermektedir. Bu sonuçlar, maliyet destekli teknoloji teşviklerinin artırılması ve erişimi kolaylaştırıcı teknolojik altyapı destek programlarının oluşturulması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Katılımcıların dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yaratabileceği fırsatlara ilişkin ifadelerle yüksek düzeyde katılım gösterdiği tespit edilmiştir. Zaman ve mekân unsurlarından bağımsızlık, kâğıt, baskı ve depolama maliyetlerinin azalması, hataların azalması, sürekli muhasebe uygulamalarının sağlanabilmesi ve teknolojiye daha kolay adaptasyon sebebiyle genç meslek mensupları için iş imkânı yaratması dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yaratabileceği fırsatlar olarak ortaya çıkmıştır. Bu bulgu, literatürdeki birçok çalışma (Allahverdi, 2017; Chulanov, Khymchenko, Mykhailov ve Piven, 2022; Güngör Karyağdı, 2023; Yarmoliuk, Abramov, Mulyk, Smirnova ve Ponomarova, 2024) ile örtüşmekte; bu çalışmalarda da dijital teknolojilerin zaman ve mekândan bağımsız çalışma, depolama maliyetlerini ve muhasebe süreçlerinde hataları azaltma fırsatları sunduğu hususlarına ilişkin sonuçlar ortaya konmaktadır. Bu bulgular, dijital dönüşümün muhasebe mesleğinde iş süreçlerinin esnekliğini ve verimliliğini artıran bir etkiye sahip olduğunu göstermekte ve meslek mensuplarının dijital teknolojileri kullanarak yeni hizmet modelleri geliştirme ve danışmanlık gibi katma değerli hizmet alanlarına yönelme potansiyellerine işaret etmektedir. Bu bulgular, genç meslek mensuplarının istihdam edilmesini teşvik edecek dijital dönüşüm destekli istihdam programlarının geliştirilmesi gerekliliğini ve dijitalleşmenin desteklenmesiyle uzaktan muhasebe hizmetlerinin ve sürekli muhasebe uygulamalarının yaygınlaştırılması yönünde yasal altyapının güçlendirilmesine ilişkin politika yapıcıların sorumluluğunu ortaya koymaktadır. Anton'un (2023) dijitalleşme sürecinde profesyonel muhasebecilerin maruz kaldığı zorluklarla ilgili olarak genç profesyonellerin muhasebe dijitalleşmesinin gerekliliklerine daha kolay uyum sağladığını ve muhasebeci sayısının azaltılması tehdidinden daha az etkilendiklerini ortaya koyduğu çalışma sonuçları, teknolojiye daha rahat adapte olabilecek personele ihtiyaç duyulmasının genç meslek mensupları için iş imkânı yaratabileceğine ilişkin araştırma sonucu ile örtüşmektedir. Buradan hareketle, yaşça ileri meslek mensuplarının dijital dönüşüme daha kolay adapte olabilmelerini sağlamak adına yaş grubu odaklı dijital okuryazarlık programlarının hayata geçirilmesinin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yaratabileceği tehditlere ilişkin ifadelerle ilgili sonuçlar; güvenlik riskleri ve veri gizliliği, uyum ve adaptasyon sorunları, dijital teknolojilerin karmaşık ve yönetilmesinin zor olması unsurlarını dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yaratabileceği tehditler olarak ortaya çıkarmıştır. Dijital dönüşümün muhasebe mesleği açısından yaratabileceği tehditlere ilişkin güvenlik riskleri ile ilgili araştırma sonucu, literatürdeki diğer çalışmaların (Doğan ve Doğan, 2023; Güngör Karyağdı, 2023; Grosu, Cosmulese, Socoliuc, Ciubotariu ve Mihaila, 2023; Türker, 2023) sonuçları ile paralellik göstermektedir. Bu bulgu, veri gizliliği riskinin muhasebe mesleğinde etik sorumluluklar ve denetim mevzuatı açısından ne derece kritik öneme sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, dijital teknolojilerin muhasebe

uygulamalarında yaygınlaşması, veri güvenliğine yönelik mesleki sorumlulukları daha da artırmaktadır. Bu sebeple meslek odalarının veri güvenliği ve siber riskler konusunda zorunlu mesleki eğitimler düzenlemesi ve firmalara yönelik bilgi güvenliği sertifikasyon programlarının teşvik edilmesi, söz konusu risklerin ortadan kaldırılabilmesi açısından önemli görülmektedir.

Araştırma hipotezlerinin test edilmesi amacıyla gerçekleştirilen analiz sonuçları, dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından güçlü yönlerine ilişkin ifadelerin demografik unsurlara göre farklılaştığını ortaya koymuş ve H1 hipotezi kabul edilmiştir. Katılımcıların güçlü yönlerle ilişkin algılarının eğitim ve gelir düzeyine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından zayıf yönlerine ilişkin ifadelerin demografik unsurlara göre farklılaşmadığı tespit edilmiş ve H2 hipotezi reddedilmiştir. Dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından yaratacağı fırsatlara ilişkin ifadelerin demografik unsurlara göre farklılaştığı ortaya konmuş ve H3 hipotezi kabul edilmiştir. Katılımcıların fırsatlara ilişkin algılarının yaş, eğitim ve gelir düzeyine göre farklılaştığı tespit edilmiştir. Dijital teknolojilerin muhasebe mesleği açısından yaratacağı tehditlere ilişkin ifadelerin demografik unsurlara göre farklılaştığı ortaya konmuş, bu sebeple H4 hipotezi kabul edilmiştir. Katılımcıların tehditlere ilişkin algılarının deneyime göre farklılaştığı tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçları, muhasebe mesleği açısından dijitalleşmenin güçlü yönlerine ve yarattığı fırsatlara ilişkin daha olumlu bir algı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu anlamda, muhasebe mesleğinde dijitalleşme süreçlerini destekleyecek girişimler önemli görülmekte, kurumların finansal ve finansal olmayan teşviklerle dijital teknolojileri kullanmaya yöneltilmesi tavsiye edilmektedir. Bu kapsamda yerli dijital muhasebe yazılımlarının geliştirilmesi için Ar-Ge desteklerinin artırılması, bu yazılımların muhasebe meslek mensuplarına uygun fiyatla sunulması, dijital altyapı yatırımlarına ve yazılım harcamalarına özel vergi teşvik mekanizmalarının hayata geçirilmesi önerilmektedir. Bununla birlikte, dijital teknolojilerde erişimde yaşanabilecek aksaklıkları ve veri gizliliğine ilişkin suistimalleri ortadan kaldıracak altyapı yatırımlarının artırılmasının ve yasal düzenlemelerin yapılmasının dijital teknolojilerle ilgili olumsuzlukları azaltabileceği düşünülmektedir. Dijital teknolojilerin muhasebe meslek mensuplarının yeni yeteneklere sahip olmalarını gerektirmesine ilişkin olarak muhasebe eğitim süreçleri yeniden ele alınmalı, müfredatlar bu yeni gereklilikler doğrultusunda güncellenmelidir. Ayrıca meslek mensuplarının dijital dönüşüm süreçlerine uyumunu artırmak amacıyla, özellikle meslek odalarınca yürütülecek “Dijital Muhasebe” ile ilgili sertifikasyon programlarının uygulanması önerilmektedir. Daha ileri yaş grubunda yer alan meslek mensuplarının hayat boyu öğrenme süreçleri ile dijital gerekliliklerle ilgili yeteneklere sahip olmaları desteklenmelidir. Meslek odalarınca ileri yaş grubundaki meslek mensuplarına özel dijital okuryazarlık ve uyum programlarının hazırlanması tavsiye edilmektedir.

Gelecekte yapılacak çalışmaların, bu çalışmadan farklı olarak dijital dönüşümün muhasebe mesleği üzerindeki etkilerini farklı örneklem üzerinde, farklı yöntem ve analizlerle gerçekleştirmesi tavsiye edilmektedir. Ayrıca iş güvencesi, etik sorunlar, teknoloji kabulü, adaptasyon eksikliği, veri güvenliği, esneklik, sürekli muhasebe uygulamaları gibi alt boyutların ayrı olarak ele alındığı daha detaylı bir yapı oluşturulması önerilmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız**Çıkar Çatışması:** Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.**Finansal Destek:** Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.**Etik Onay:** Bu çalışma için etik onay, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar ve yayın Etiği Kurulu 'ndan 9.10.2024 tarih ve 10/10 sayılı olarak alınmıştır.**Yazar(lar) Katkısı:** Kezban ŞİMŞEK (%100).**Peer-review:** Externally peer-reviewed.**Conflict of Interest:** The author(s) declares that there is no conflict of interest.**Funding:** The author(s) received no financial support for the research, authorship and/or publication of this article.**Ethical Approval:** Ethical approval for this study was obtained from the Social and Humanities Scientific Research and Publication Ethics Committee of Kastamonu University, with decision number 10/10 dated October 9, 2024.**Author(s) Contributions:** Kezban ŞİMŞEK (%100).**KAYNAKÇA**

- Abhishek N., Suraj, N., Rahiman, H.U., Nawaz, N., Kodikal, R., Kulal, A., ve Raj, K. (2024). Digital transformation in accounting: elevating effectiveness across accounting, auditing, reporting and regulatory compliance. *Journal of accounting & organizational change*, 1832-5912. doi: <https://doi.org/10.1108/JAOC-01-2024-0039>
- Ak, B. (2018). *Hipotez testi*. Kalaycı, Ş. (Ed.). *Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Dinamik Akademi.
- Akcan, H. Z. (2022). Elektronik beyanname sistemi'nin swot, ahp ve marcos yöntemleri ile analizi: Bilecik ili örneği. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Bilecik, Türkiye.
- Akdoğan, N., ve Akdoğan, M. U. (2018). Büyük veri -bilişim teknolojisindeki gelişmelerin muhasebe uygulamalarına ve muhasebe mesleğine etkisi. *Muhasebe ve denetime bakış*, 18(55), 1-14.
- Allahverdi, M. (2017). Bulut muhasebe sistemleri ve bir swot analizi. *Muhasebe ve finansman dergisi*, (Temmuz Özel Sayı), 92-105. doi: <https://doi.org/10.25095/mufad.402447>
- Anton, C. E. (2023). Opinions of accounting companies managers regarding the digitalization process of accounting. *Bulletin of the Transylvania university of braşov series V: Economic sciences*, 16(65) (1), 101-108. doi: <https://doi.org/10.31926/but.es.2023.16.65.1.11>
- Bora Kılınçarslan T. (2024). Değişen ve dönüşen dünyada muhasebe mesleğinin dijitalleşmesi fırsat mı, risk mi? muhasebe meslek mensuplarının algılarına yönelik bir araştırma. *Marmara üniversitesi iktisadi ve idari bilimler dergisi*, 46(3), 692-708. doi: 10.14780/muiibd.1535136
- Bryman, A. (2016). *Social research methods*. Oxford University Press.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Bygren, K. (2016). The digitalization impact on accounting firms business models. Science thesis. Master of KTH Industrial Engineering and Management, Stockholm, Sweden.
- Chulanov, K. V., Khymchenko, Y. V., Mykhailov, O. O., ve Piven, V. S. (2022). Impact of digitalization on accounting in the transition to industry 4.0. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*, 3,

60-66. doi: 10.21272/1817-9215.2022.3-6

Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences*. Lawrence Erlbaum Associates.

Doğan, Ş., ve Doğan, D. (2024). Bulut muhasebe sistemine adaptasyonda etkili olan faktörlerin belirlenmesi; Çok kriterli karar verme yöntemleri uygulaması. *Muhasebe ve denetime bakış dergisi*, 71, 59-7. doi: <https://doi.org/10.55322/mdbakis.1267745>

Fang, O., Yu, N., ve Xu, H. (2023). Governance effects of digital transformation: From the perspective of accounting quality. *China journal of accounting studies*, 11(1), 77-107.

George, D., ve Mallery, P. (2010). *SPSS for windows step by step: a simple guide and reference*. Pearson.

Grosu, V., Cosmulese, C. G., Socoliuc, M., Ciubotariu, M. S., ve Mihaila, S. (2023). Testing accountants' perceptions of the digitization of the profession and profiling the future Professional. *Technological forecasting & social change*, 193, 1-13.

Güngör Karyağdı, N. (2023), Robotik süreç otomasyonu teknolojisinin muhasebe ve denetim yönünün gzft (swot) analiz tekniği ile değerlendirilmesi. *Malatya turgut özal üniversitesi işletme ve yönetim bilimleri dergisi*, 4(2), 143-159.

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., Anderson, R.E., ve Tatham, R.L. (1998). *Multivariate data analysis*. Prentice-Hall International Inc.

Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., ve Anderson, R. E. (2013). *Multivariate data analysis*. Pearson Education Limited.

İbrahim, D. (2023). Opportunities, challenges and implications of blockchain technology for accounting: An exploratory study. *Alexandria journal of accounting research*, 7(3), 173-220.

Izzo, M. F., Fasan, M., ve Tiscini, R. (2021). The role of digital transformation in enabling continuous accounting and the effects on intellectual capital: The case of oracle. *Meditari accountancy research*, 30(4), 1007-1026.

Jackson, D., Michelson, G., ve Munir, R. (2023) Developing accountants for the future: new technology, skills, and the role of stakeholders. *Accounting education*, 32(2), 150-177. doi: 10.1080/09639284.2022.2057195

Karcıoğlu, R., ve Öztürk, S. (2024). *Accounting and digitalization: the case of Kars*. İşseveroğlu, G., ve Mete, M. (Eds.). *International studies in economics and administrative sciences*. Serüven Yayınevi.

Kayış, A. (2018). *Güvenirlilik analizi*. Kalaycı, Ş. (Ed.). *Spss uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. Dinamik Akademi.

Krejcie, R. V., ve Morgan, D. W. (1970). Table for determining sample size from a given population. *Educational and psychological measurement*, 30, 607-610.

Obaid, M. S. (2023). Navigating digital transformation in accounting system: Challenges and opportunities. *International journal of data and network science*, 8, 935-946. doi: 10.5267/j.ijdns.2023.12.013

Podsakoff, P.M., MacKenzie, S.B., Lee, J.Y., ve Podsakoff, N. P. (2003). Common method biases in behavioral research: A critical review of the literature and recommended remedies. *Journal of applied psychology*, 88(5), 879-903. doi: <https://doi.org/10.1037/0021-9010.88.5.879>

Put, R. W., Lie, F. B., ve Wilderom, C. P. M. (2023). The origins of SWOT. *Long range planning*, 56, 102304, 1-24. doi: <https://doi.org/10.1016/j.lrp.2023.102304>

-
- Rahmadhani, S. N. (2023). Accounting profession: Using swot analysis approach in 5.0 society era. *Journal of accounting research, utility finance and digital assets*, 2(1), 533-549.
- Şahin Koçak, A.G., ve Ekinler, F. (2022). *Muhasebe mesleğinde dijitalleşmenin swot analizi*. Sönmez, S. (Ed.). *Sosyal, beşeri ve idari bilimler alanında yeni trendler iv*. Duvar Yayınları.
- Şenel, S. A., Ak, S., ve Taş, M. (2025). *Türkiye 'de muhasebe mesleğinde dijital dönüşümde yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri*. Şenel, S. A. (Ed.). *Dijital dönüşümün muhasebe mesleğine etkileri ve meslekte uzmanlaşma*. Özgür Yayınları.
- Tabachnick, B.G., ve Fidell, L.S. (2013). *Using multivariate statistics*. Pearson.
- Tekbaş, İ. (2019). *Muhasebenin dijital dönüşümü ve mali mühendislik*. Ceres Yayınları.
- Türker, M. (2023). Muhasebe paket ve bulut programlarının değerlendirilmesi. Tezsiz yüksek lisans projesi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye.
- Yarmoliuk, O., Abramov, A., Mulyk, T., Smirnova, N., ve Ponomarova, N. (2024). Digital technologies in accounting and reporting: Benefits, limitations, and possible risks. *Amazonia investiga*, 13(74), 323-333. doi: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.74.02.27>
- Yazıcıoğlu, Y., ve Erdoğan, S. (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*. Detay Yayıncılık.

